UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Specvlvm Ivris Gvlielmi Dvrandi

Durantis, Guilelmus

Avgvstae Tavrinorvm, 1578

Recusatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96846

Visual Library

* An iudex poſsit præcipere quod tale quid faciat ſub pena eius arbitrio inferenda. not. in l. ſanctio. de pœnis. in gloſſ. ſuper ver. pœnam. & Alberic. de roſa.
* Iudex ſi in aliqua cauſa debet procedere ſummariè, & de plano, & procedat plenariè & ordinariè, an valeat, no. in clemen. ſæpe. de verb. ſignifi. Inn. in capit. nouit. de iudi. & dicit quod nunquam nocet ſeruare ordinem iudiciorum.
* Iudex debet interrogare à teſtibus de cauſa ſcientiæ, & ſi interrogauit, & teſtis nihil, vel non bene reſpondit, tunc non poteſt repeti. Inno. in cap. cum clamor. de teſti. ſi vero iudex non quæſiuit, tunc malitia & doloſitas præſumitur, quia omittit ea quæ ſuo officio incumbunt: ſi autem omiſerit interrogare de circunſtantiis non de ſubſtantialibus, vt de loco, & tempore, & conteſtibus, non ſunt teſtes iterum interrogandi. Si autem omiſerit interrogare de principali re vel facto, vt de titulo in præſcriptione, tunc debet repeti: quia fuit culpa iudicis non partis. Inno. in c. per tuas. de teſtib. & in teſtibus interrogandis poteſt iudex ſupplere ex officio ſuo. Inno. ibidem.
* Iudex qui non pronunciat ſuper principali, non poteſt petitori reſeruare reſtitutionem petitionis, ex principali: quia nunquam habuit petitionem ſeorſum à principali cauſa. Inn. in c. finem. de dolo & contu.
* Iudici ſoli non creditur niſi quatenus conſtet, tamen creditur iudici & notario ſimul. Inno. in cap. quoniam contra falſam. de probatio.
* Iudex poteſt committere notario examinationem teſtium in eius abſentia fiendam. Inno. in dicto c. quoniam contra falſam. & in cap. cauſam. de teſti. ſine commiſsione autem non poteſt notarius teſtes recipere, quia hoc ſpectat ad officium iudicis, non notarii. l. hac conſultiſsima. C. de teſta. & l. ſcire, §. pen. de excuſa. tut. ſed quid ſi teſtes non poſſunt venire ad iudicium? Bart. in l. ex ſententia. de teſta. tut. Ioan. An. & Hoſt. in c. quoniam contra falſam. de prob. Bal. in l. iudices. C. de fi. inſtru.
* Iudex ſi citat aliquem per ſchedulam ſuo ſigillo ſigillatam, licet non ſit ſcripta manu notarii, valet. Inno. in c. 2. de fide inſtru.
* Iudex quando habet duas uias ad procedendũ, poteſt procedere ex vtraq;, & vnum actum ex vna facere, & alium ex alia. de hoc in c. cum ex officii. de præſcript. Bald. in l. multum. de condit. & demonſtr.
* Iudex ſi videt teſtes titubare vel vacillare, debet facere ſcribere modum titubationis, & notarius debet ſcribere vacillationem teſtis, quando iudex ſibi dicit. Inno. in c. quoniam contra falſam. de probat.
* Iudex appellationis quando tertius appellat, an pronuntiabit pro appellante ſibi non fieri præiudicium, an reſcindet in totum ſententiã, etiam quo ad principale. Item an tertia perſona veniens ex tranſuerſo quæ nunquam appellauit, poſsit tertio appellare. Item an ſententia mandetur executioni in præiudicium vnius non alterius. Inn. in c. cum ſuper. de re iud.
* Iudex ſi condemnat de principali, & non de fructibus, nec de intereſſe, quæ pertinent ad conſequentiam petitionis, non pro ipſis agitur nouo iudicio. Inn. in c. grauis. de reſtitu. ſpol.
* Iudex duobus æquè probantibus poſſeſsionem, diuidere non poteſt inter eos. Inno. in c. licet. de prob.
* Iudex debet laborare interrumpere teſtes ſi videntur ei ſuſpecti. Inno. in c. cum cauſam. de teſti.
* Iudex licet deleget cauſam, non ideo poterit in cauſa teſtificari. Inn. in dicto c. cum cauſam.
* Iudex ex officio ſuo debet inquirere de conditione teſtium, licet non excipiatur ab eo contra quem producuntur. Inn. in dicto c. cum cauſam. & l. 1. §. ſi præſes. de magiſtra. conue.
* Nota ꝙ in quocunque iudicio ſummario perſona cum qua litigatur, debet comparere legitime, vt not. Bart. in l. 2. ſuper ver. ſeruis. de ædic. diui Adri. tol. & etiam not. in conſtitu. ad reprimendum. ſuper ver. figura.

Bald. De officio omnium Iudicum.

OFFICIVM iudicis quoddam exhibetur proprio motu, quoddam ex poſtulatione partis. Nam ſi reſpicit vtilitatem publicam, ſine actore expeditur inquirendo. extr. de acc. c. qualiter. Item ſi propter publicam vtilitatem, & etiam æquitatem, vt in tutore dando, vel remouendo. ff. de ſuſpe. tut. l. 3. Idem ſi publicum decus. ff. de leg. 1. l. ciuitatibus. de vſufr. lega. l. legatum. Idem ſi teſtatoris pietatem. ff. de pet. hær. l. hæreditas. in fi. extr. de teſt. nos quidem. Idem ſi animæ fauorem, vt in vſuris & male extortis: vt extr de iureiu. c. ad noſtram. el 2. Quod vero rem familiarem alicuius reſpicit, & non publicam curam, petenti tantum impartiri debet. ff. de dam. infec. l. 4. §. hoc autem iudicium. & ibi per Bar. Et ſi lex imponitur iudici expediendi proceſſum, & non petitur citatio, intelligitur iudex eſſe in mora, vt ibi.

¶ An in officio iudicis debeat offerri libellus? Dic ꝙ non, vbi non eſt actor. Sed vbi eſt actor, & non reus, non offertur libellus parti, ſed iudici. Sed vbi eſt vterque, actor & reus certus, ſuper præparatoriis non offertur: vt not. ff. de interrog. actio. l. 1. ſed ſuper deciſoriis ſic, ſi principaliter imploretur. ſed ſuper incidenti non eſt neceſſarius libellus. ff. de auct. tu. l. defenſores. Vide ff. de bono. poſ. l. 3. §. pen. Item vbi officium iudicis ſummarie imploratur, non offertur libellus. l. nec quicquam. §. de plano. ff. de off. procon. cum ſimilib. Item vbi certa perſona eſt in cauſa: vt in auth. ſi omnes. & arg. de cur. furio. l. obſeruare. G. in §. 1. & §. 2. vide ȷ̃. de libel. conce. §. officium iudicis. Iudex ex officio ſupplet pro reo. ff. de pet. hær. l. fi. Item pro actore in eo, quod poſt litem conte. cõtingit. ff. de ædil. edi. l. ædiles. §. item ſciendum. C. de app. l. ampliorem. cum ſimi. G. ſcilicet quando officium iudicis imploratur ſummarie, reſidet in iudice ex geſtis vel allegatis: ſemper tamen ſupplet, ſecundum Old. Si iudex admiſit ineptum libellum, & ſuper eo apertiſsime probatum eſt, non valet probatio. ſ. eod. in §. deſeruit. verſi. quid ſi libellus, & not. extr. de iud. c. examinata. per Io. And. in nouella. Si vero libellus eſt aptus, ſed proceſſus ineptus, adhuc non valet probatio, niſi per confeſsionem. de reſt. ſpo. c. Piſanis. Vide Inno. in c. 1. de iur. cal. in abbreuiatore, poſt Bal. & ȷ̃. de accuſatore. §. quid ſi ſtatutum. & ȷ̃. de libel. concep. §. exceptio ineptitudinis. & [illegible] ſent. §. quid ſi libellus. ¶ Si delegatus pronunciat ſuper ineptitudine libelli, [illegible] n deſinit eſſe iudex: quia eſt interlocutoria. verſi. quid ſi proprio G. ubi iudex procedit ex officio de facto non exigitur ordo: tamen probatio requiritur: in §. poſtremo. uer. & idem dico ubicunque. G. allegat in auth. de colla. §. hoc quoque. & debet eſſe probatio plena, ubi plene lædit: & ſemiplena, vbi ſemiplene, & poteſt reparari. ff. ad exhi. l. theſaurus. ubi de hoc. & ff. ad Carb. l. 3. §. duæ cauſæ. G. & doct. Et an iuramentum tantum habeatur pro ſemiplena probatione. uer. ſexto quærendum. G. Si in ſtatuto fit mentio, quod procedatur ſummarie quid ſignificat ſtatutum? Dic idem quod ius commune, quando ius commune utitur eodem ſermone. §. hoc quoque prætermittendum. G. quia uerba iuris ciuilis idem ſignificant in legibus & ſtatutis. Bal.

a ¶ De Recuſatione.[a] Rubrica.

Dicto de iudicibus, & eorum officiis, conſequens eſt videre de eorum recuſationibus. Videamus ergo, Quid ſit recuſatio, Quis poſſit recuſari, Ex quibus cauſis, Et quando Et qualiter Et quis
b ſit recuſationis effectus[b].

ADDITIONES.

a Pileus ſatis de hac materia parte 2. ſub rubr. per quas perſonas conteſtatio fieri poſsit. Tan. parte 2. de recuſatione iudicium. Ro. Bñ. in princi. ſui operis. 4. & 5. & 6. rubricas poſuit hoc ordine. Primò de recuſatione ordinarij. Secundò, de recu. delegati. Tertiò, an cauſa ſuſpicionis ſit inferenda: & qualiter libellus recuſationis concipiatur, & adiutus multum fuit auctor in hoc titu. per eaſdem. de Vber. de Bo. & I. de Deo. dican. ſtatim ȷ̃. §. 2. Vber. de Bo. in prin. ſui operis: Bonagui. parte 3 ru. qualiter offeratur libellus recuſationis. Aegi. rub. 23. cum tribus ſequentibus. Alber. Gal. rub. de iud. ord. & deleg. ver. ſed an ordinarius. cum tribus ſequen. & ver. pone ꝙ ante. & ſeq. Guil. Ang. ſatis ſub ru. de recuſationibus. Gui. de Suzaria, de aduocato rei. ver. ſi vero. cum ſequentibus.

b Effectus. ¶ Ad literam ſecundum membra proſequitur Hoſti. in Summa de offic. deleg. in fin. Sed Gul. Angl. addit, quod ſit officium recuſati. quod dic vt de offic. delega. ſuſpicionis. & de app. cum ſpeciali. & cap. legitima. libro 6.

a RECVSATIO, eſt[a] iuriſdictionis, vel audientiæ cauſa ſuſpicionis propoſita declinatio. C. de iudi. apertiſſimi. 3. q. 5. quia ſuſpecti. extra; de offic. deleg. ſuſpicionis c. ſuper quæſtionum. §. 2. 3. & 5.

ADDITIO.

a Recuſatio eſt. ¶ Richar. diſtin. 4. quæſtio. 5. dicit, quod recuſare, eſt iudicem ſuſpectum ante lit. conteſta. proclamare. Tanc. in ſuo iudiciario ordin. Rub. de recuſatio. dicit, quod recuſatio, eſt audientiæ, vel iuriſdictio. declinatio per exceptionem ſuſpicionis oppoſita. Summiſtæ, Ber. Gofr. & Hoſtien. in tit. de appel. non diffinierunt recuſationem: tamen in tit. de offi. deleg. Hoſt. eam diffiniuit prolixius, quam hic. Guil. Anglic. in hoc tit. diffiniuit, ꝙ recuſatio, eſt cognitionis iudicialis refutatio. Multa poſſent hic fundari, quæ omitto: tamen dic, ꝙ aliud eſt diffinire recuſationem, & aliud legitimam recuſationem: & hanc, vt ſcias, diffinit Hoſtien.

¶ Recuſari poteſt quilibet iudex ſecundum canones.

SVMMARIVM.

1 *Declinare nemo poteſt ordinariæ iuriſdictionis examen poſt litem conteſtatam: ante autem ſic.*
2 *Delegatus non præſumitur aliter iudicare, quam iudicaturus eſſet ordinarius.*
3 *Actor an poſsit delegatum à ſeipſo poſtulatum recuſare.*
4 *Recuſari non poteſt delegatus, ubi cauſa omiſſa eſt appellatione remota: quia ubi tollitur appellatio, & recuſatio.*
5 *Cauſa ſic commiſſa, & ex certa ſcientia, ut non poſſit iudex recuſari, an aliquo caſu poſſit recusari.*
6 *Alius à principe an poſſit cauſam ſic committere, vt non valeat delegatus recusari.*
7 *Auditor recusari poteſt niſi de partium datus ſit aſſensu.*
Merus executor non debet recusari.

a 1. §. Recuſari poteſt[a] quilibet iudex ſecundũ canones, vt in præ. cõcor. De ordinario patet ext. de fo. cõp. ſi quis contra. & c. licet. 2. q. 6. placuit. 11. q. 1. peruenit. extr. de ap. cum ſpecialis. & c. ad hoc ſi in vna. & in præ. c. quia ſuſpecti. Idem videtur etiam ſecundum leges. C. de iu. omn. iud. ne-
1 mo, vbi dicitur, † ¶ Nemo poſt litem conteſt, ordinariæ. iuriſdictionis

ADDITIO.

a Recuſari poteſt. ¶ Recuſantur rationes vtriuſque opinio. & quomodo ad vtraſque reſpondeatur, poſuit Roſ. in prima rub. in prin. alleg.

ctionis declinet examen. Ergo à contrario ante lit. conteſt. decli-
net. & ad idem facit ff. eodem qui iuriſdictioni. C. de ſen. & inter
lo. omn iud auth. & conſequenter. & hoc ſecundum Mar. ſed ſe
cundum Io. & Ber. & Accur. non recuſatur: ſed ſi ſuſpectus eſt, epi
ſcopus ei aſſociatur. C. de iudi. auth. ſi uero. & no. in l. apertiſſimi
& ſecundum eum, auth. & conſequenter loquitur in delegato,
& ipſe aſſumit. ſic arg. a contrario illius l. nemo. ergo ante lit. con
te non ordinariæ iuriſd. declinet examen: quaſi dicat, delegatus
a non ordinarius recuſatur. Vber. dixit[a], ꝙ ordinarius recuſatur an
te litis conteſt. maxime in foro, ubi ſunt plures iudices: ubi ceſſat
ratio, quare fuit inuenta aſſociatio. in l. apertiſſimi. & in præ l. ne
mo. & uide quod ſuper hoc nota infra. de inquiſitionib. §. j uer-
2 ſic. item quod eſt ſibi †¶ De delegato etiam eſt expreſſum. C. de
iu. cum ſpecialis. & l. apertiſſimi. ſecundum canones in prædic. ca.
ſuſpicionis. & de ap. poſtremo licet ſit ar. contra: ex quo papa ex
certa ſcientia cum dat. xciiii di c. 1. vbi de hoc. ff. de offic. eius, cui
b man. eſt iuriſd. & ſi prætor. & C de cri. ſacrileg. l. 2.[b] & ff. de offic.
præf. præto. l. vnica prope fi & arg extra. de reſcriptis ſuper lite-
ris. prope fin. quia non eſt veriſimile, quod aliter iudicet, quam
papa iudicaturus eſt: ut ibi dicitur. Sed ad hoc facilis eſt reſpon-
ſio Quod autem dixi, delegatum recuſari poſſe, verum eſt, niſi ſit
datus ad petitionem partis: quia is, qui petit, nequit eum recuſa-
re. 3. q. 3. c. induciæ § offeratur. ext. de cauſa poſſ & proprie. ca. cũ
olim. ext. de off. deleg. cum olim. 2. niſi ex noua cauſa extr. de offi.
3 deleg. inſinuante. & ar ff. de arb. licet †¶ Nunquid ergo actor po
terit recuſare? arg. quod ſic C. de iu. l. apertiſſimi. in princi. ubi di
cit, litigatorious. Sed dic contra. C. de ſportu. l. 1. & C. de aſſer. tol.
c l. 1. §. fi ff. de off. procon. l. una. ſecundum Vber.[c] Sed cum dixeris
d epiſcopum aſſociandum, quid erit, ſi cauſa ſit epiſcopi[d]? Reſpõ
deo: tunc alter iudex aſſociabitur, non ipſe. & ſic obtinuit. argu. in
authen. de exhi & intro. re. §. ſancimus. & authen. in me. li. non fie
ri ſacr. iuſſ. § ſuper hoc. extra, de foro compe. ſi quis contra. Vel
dic, quod recurretur ad ſuperiorem: vt 11 q. 1. peruenit. uel ad ar
4 bitros. xj. q. 1. ſi clericus. †¶ Sed quid ſi cauſa commiſſa eſt appel-
latione remota, nunquid poterit delegatus recuſari? Videtur ꝙ
non: quia ubi tollitur appellatio, & recuſatio ut extr. de ap. ſuper
eo. el 2. & c. nouit. arg. contra, 2. q. 6. ſi quis in quacunque cauſa. &
e C. de ſen & interlo. om. iu. l. fi. dic ut ibi.[e] Vel dic, quod ubi appel
latio interdicit, & vaga recuſatio: quod dic vt præ. l ſi quis in qua
cunque Vel dic tertio, ut no. in præ c. ſuper eo. & in præ. uer. item
5 quod eſt ſibi. †¶ Quid ſi ſic cauſa committitur, ut non poſſit re-
cuſari: & hoc ex certa ſcientia? dic quod non poterit recuſari. ar
gum ff. de offic. præfect. præto l. una. & xciiij. diſtinct. capi. j. cum
ſuis concor. & xvii q iiii cap. ſi quis ſuadente. §. qui autem. ſicut
nec appellatur, cum appellatio interdicitur. ff. a quibus ap. non li.
f l. 1. § pe.[f] extra, de ap. ſuper eo. & c. paſtoralis. & c. nouit. hoc ſi ſic
a principe committitur: ſecus ſi ab alio. quod fieri non poteſt, ut
in præ. l. & ff. a quibus appell. non licet. & C. de ſen. præfe. præ l. v-
nica extra de offic. dele. ſuper quæſtionum. §. nos autem. Sed for-
te tunc ei aſſociabitur epiſcopus, cum ſic a principe committitur
C. de iudic auth. ſi uero. Vel dic, quod nihilominns poteſt recuſa-
g ri, ſi iuſta cauſa ſubeſt.[g] argumen extra, de offic. deleg. ex parte. 2.
Nam & licet inhibita ſit appellatio, nihilominus ex cauſa poteſt
legitima appellari. extra, de appel. vt debitus. & c cordi. in princi.
2. quæſt. 6 non ita. & c. placuit. Et appellatio & recuſatio, quo ad
hoc, pari paſſu ambulant. extra. de appell. ſuper eo. 1. Sed ſi certa
cauſa exprimatur, propter quam non poſſit recuſari, tunc non re
cuſabitur propter illam: & ſic intelligo præcedentia iura. & ff. ſi
quis cau. ſed & ſi quis. §. quæſitum. & uide in præ. uer. item quod
6 eſt ſibi †¶ Sed nunquid alius a principe poteſt ſic cauſam commit
tere, ne delegatus valeat recuſari? Et uidetur quod ſic. Cum enim
h ſe recuſari non poſſit[h], iuriſd. ſuam cum eodem iure poteſt alii
demandare. Sed dic contra, ut iam dixi. Nam & a papa non ap-
pellatur: & tamen ipſe non poteſt ſic committere, quin appella-
i ri poſſit ex cauſa: ut ff. a qui ap. non licet l. tractandum[i] in fi. & C.
K de ſent præ. præto l. 1. & in prædicta decr ex parte. 2.[k] †¶ Item au
7 ditor etiam recuſatur, niſi de partium ſit datus aſſenſu. extra. de
offic. deleg. ſuper queſtionum §. 2. 3. & 5. Item aſſeſſor. C. de aſſeſ.
l. fi. Quod ſi ipſi abſint, debet reus accuſare eos coram loci iudice:
ut C. de iudic. l. cum ſpec ali Item ſi ſubdelegatus a delegato prin
l cipis recuſatur, coram delegato[l] fit recuſatio & ſuſpicionis pro-
batio. extra, de offic. deleg. ſuper queſtionum §. quem vero. Idem
m forte[m] in delegato ab ordinario: vt coram ordinario propona-
tur & probetur. Item merus executor non recuſatur. extra, de ap
pel. nouit. prope finem.

ADDITIONES.

a Dixit ¶ In ſuo opere: ultra medium, vbi tractat de off. aduoc. rei, quod po-
nit Io. de Deo lib. 3. Rub. de excep. contra iudicem. in fi. & quia non plus di
cunt ad materiam, eos omiſi ſuper rub.
b l. 2. ¶ Dicit Gul. Na. illam legem loqui, cum princeps ex certa ſcientia dat
iudicem ſibi notum ad legem ſeq. dicebat, quod exequens mandatum fungi-
tur vide papę ſeu principis: ſed inhabilis ad exequendum, ut ſuſpectus, non
eſt talis. Reſpon. ad primam: non videtur ſufficiens. Notitia enim quam ha
bet princeps de iudice, non impediret recuſationem: niſi dicas, quod habe
ret notitiam cauſæ recuſationis, vt quia cauſam meam ſciẽter commiſit fra-
tri meo. Dic ergo, quod dicere iudicem ſibi ſuſpectum, non dicit indignita-
tem perſonæ, ſed præbet tuitionem recuſanti contra timorem, qui ex cauſa
probabili ipſum terret. Et circa quod multum ſibi iura fauent quæ vide ſ.
§. 1. & per decret. de off. dele. ex parte. ſecundo, ſit reſponſum ad alia contra-
ria. & vide de off. dele. cum olim. in 2. gl. ſic ergo. & quod ſuper ea dixi.
c Vber. ¶ In iudice iam adito, dicas hoc verum ex noua cauſa, per iura ſ. ver.
prox. allegata, in fi. in adeundo, ſi eſt ordinarius. dic ut dixi de foro compe. ſi
quis contra. ſuper verſ. recuſatus.
d Epiſcopi. ¶ Agentis, alias non procederet quæſtio propter illud generale,
actor forum rei:
e Vt ibi. ¶ In textu & in vlt. gl.
f §. penultimo. ¶ Alias vlt. & ibi de hoc.
g Subeſt. ¶ Idem Gul. Na. hic tit. poſt prin. allegat de app. poſtremo. ¶ Adde
quod princeps ſcribendo ex certa ſcientia non tollit recuſationem, cauſa le
gitima ſubſiſtente. tenet Lapus in c. iudex. de officio delegati. in 6. Bal. in le-
ge finali C. de ſen. & interlocu. omnium iudicum. quæſtio. 7. gloſſa in cap. ad
hæc. de reſcrip. Si autem facit mentionem in ſpecie de ſuſpicione, puta non
obſtante quod ſit conſanguineus: tunc valebit commiſsio, nec poterit recu-
ſari: vt tenent præfati doctores, & domi. Anto de ſancto Georg. in c. poſtre-
mo. de ap. Contrarium tamen tenet Panor. in d. c. ad hæc. do. meus in d. c. iu
dex per gl. 2. q. 6. ſi quis erga.
h Poſsit. ¶ Forte de facto: quia non ſubeſt cauſa. Vel loquitur ſecundũ leges
iuxta no. ſ. in pr. vel præfectus pretorio, de quo ſequitur. & ad literã iſte uer.
fuit Rof. in quarta rub. de qua in prin. dixi.
i Tractandum. ¶ Lex prima eſt.
k Parte 2. ¶ Vide quod ibi no. in 1. & 2. gl. & ibi dixi ſuper illis.
l Delegato. ¶ Qui ſubdelegauit non in totum: & hoc nullum dubium. ſed In-
no. idem putat, ſi ſubdelegauit totum, & res eſt integra, vt poſt eum ibi ſcrip
ſi in §. fi. ſuper verbo, auctores. Et pro eo facit de off. del. quamuis. lib. 6. Sed
dices, Quomodo erit res integra, cum citatus ſit is, qui recuſationem pro-
ponit? So. Sic obiectioni, vt patet ex illa gl. Inn. Procederet ergo hoc, quã
do pars certificata de commiſsione citationem præueniens, vadit corã ſub
delegante, recuſans ſubdelegatum. Et idem ſi coram ſubdelegato ſic præue-
niret citationẽ: & quo ad hunc caſum recuſationis non eſſet abſurdum, imo
æquum tenere opinio. Arc. de qua dixi in præ. decre. quãuis. ſuper gl. pen. ꝙ
ad perpetuandam iuriſdictionem ſubdelegati requiratur citatio: nec ſuffi-
cit alter actus. Certum tamen eſt, ꝙ ex contrario iuſtitia nõ parit: quia itur
ad arbitros, ac ſi ille fuiſſet principalis delegatus. In caſu autem mortis ſub
delegantis, de quo etiam loquitur ipſa decretal. quamuis damnoſa eſſet illa
opinio, ꝙ ad perpetuationem requiretur actio, ſecundum nos. ¶ Adde, ꝙ
opinio. Inn. tenet ſimpliciter Panorm. ca. ſuper quæſtionum. §. quem uero.
m Forte. ¶ Sine forte, inquantum de probatione loquitur, & decre. ſi contra
vnum in fi. de offi. deleg. lib. 6.

¶ Recuſatio ex quibus cauſis fieri poſſit.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa ſuſpicionis, quæ allegatur a partibus hincinde, ſi pars ſit, nõ poteſt*
vtraque pars cauſam allegare cum effectu.
2 *Cauſa ſufficiens ad repellendum delegatum, non eſt æque ſufficiens ad or*
dinarium remouendum.

2 §. Cauſa recuſationis unica eſt tantum, ſcilicet ſuſpi
cio. Hoc tamen ſurgit ex multis & varijs cau
ſis, ex qbus poteſt delegatus, uel ordinarius, uel auditor, uel aſſeſ
ſor, vel arbiter recuſari: quas dic vt in rubricis ſpecialibus ſ. tra-
1 ctat. & no. extra. vt lite non conteſt. c. j. † Hoc autem hic no. ꝙ ubi
cauſa ſuſpicionis quæ allegatur, hinc & inde par eſt, neutra pars
poteſt eam allegare cum effectu ff. de ritu. nup. non ſolum. §. de
vno. ff. de cur. fur. l. fi. circ. prin. C. de excu. tu. l. humanitatis. ¶ Item
2 nota †, quod non omnis cauſa, quæ ſufficit ad repellendum dele-
gatum, ſufficit ad ordinarium remouendum argum. extra, de ap-
a pella. ut debitus. Puto tamẽ, quod ordinarius poteſt remoueri[a],
ſi ſit pater, uel patronus, uel corruptus, vel nimis odioſus, uel fa
uens: uel ſi fuit prius in eadem cauſa aduocatus, uel procurator,
vel iudex: vt ſupra, de iudice dele. §. recuſari. & in quibuſdam aliis
ibi poſitis caſibus.

ADDITIO.

a Remoueri. ¶ Id eſt, recuſari. Adde plene per dominũ Ant. de ſancto Geor.
in c. poſtremo. extra. de app.

¶ Recuſatio quando fieri poſſit

SVMMARIVM.

1 *Dicere, quod poſt litem conteſtatam non eſt locus deliberationi, falſum eſt.*
2 *Recuſatio ſecundum canones fit tantum ante lit. conteſt.*
3 *Recuſare non poteſt iudicem qui coram eo proceſſum incepit, uel alias ip-*
ſum approbauit.
4 *Obtinens in aliqua exceptione, non poteſt amplius recuſare.*
5 *Conſentire non uidetur in iudicem, qui ſibi edi genus poſtulat actionis.*

a 3.§.Fit autem [a] recuſatio vſque ad xx.dies, ſecundum leges C de ſen.& interlo.omn iu.authen.conſequenter.& hoc ſiue ſit lis conteſtata,ſiue non:dūmodo intra viginti di
1 es propoſuerit,ſecundū quoſdam.† Sed hoc eſt falſum dicere.qa poſt litem conteſt.non eſt locus deliberationi. Ad quod dantur prædicti xx.dies:vt patet C.de lit.conteſt.authen.offeratur.Igitur nec recuſationi.Præterea hoc expreſſum eſt C.de iudiciis.apertiſſimi.Item nec ſemper fit vſque ad xx.dies:cum illi poſſint abbreuiari a iudice.ext.de proc.dilectus.ext.de appe.cum ſit Romana.
2 † Sed & ſecundum canones ante lit.conteſt tantum fit recuſatio, cum ſit dilatoria,& non poſt:ut extrà,de re iudi.inter monaſterium.ubi de hoc:niſi ex noua cauſa poſt litem con.ſuſpicionis cauſa oriatur:ut in præ c.inſinuante.& ff.de arbi.licet autem. C.de teſti.l.ſi quis teſtibus.ff.de uac.munc.l.pen.§.fi.uel niſi quis iuret eā de nouo ad eius notitiam perueniſſe.ext.de excep. paſtoralis. ſed nec ſemper ante lit.conteſt. nam ſi intra diem a iudice ad hoc præfixā eam non proponat,ulterius non auditur:ut ibidem,& extra,
3 qui matrimo.accuſ.poſ.cum in tua.† Item ſecundum Tan [b] ſi ali
b quem proceſſum habuit corā iudice,uel eius iudicium ſubierit,[c],
c videtur eum approbare : unde ulterius ipſum non poterit recuſare : argu.ff.de iur.om.iu.ſi conuenerit.a contrario ſenſu:quia hæc exceptio de ſui natura,omnes alias precedit:ut patet extr.de proba.quoniam contra.ex ordine uerborū.& 3.q.5.quia ſuſpecti.Io an.dicit,quod ſi coram eo obtinet in aliqua except. amplius non poterit eum recuſare.ff de iudic.ſed & ſi ſuſceperit.in princip.ar. ff.de neg.geſt.Pōpo ff.loc.& cōduc.ea lege.in fi.ff ad l.Iu de adul. ſi vxor.in fi.C.de ſen.& inter.om.iud.l.pe.& auth ibi poſita.extr. de offi.deleg.gratum.& c cauſam 3.q.8.cuius.Secus,ſi ſuccumbit.
d argu.3.q.3.c.induciæ.§.offeratur.Ia.de Al & Vber.de Bonacur.[d] dicūt,ꝙ licet quis alias exceptiones propoſuerit,adhuc poteſt ad hanc redire vſque ad lit.conteſt.ſiue tranſierint xx.dies, ſiue non imo reputant fatuum,qui eam ultimo non proponit. Nam ſi primo proponit,& ſuccumbit,iudicem prouocabit.extra,de off.deleg.ſuſpicionis. 50.diſt.ſi quis præpoſtera. Ego dico, quod tutius eſt eā primo proponi : ut dicit T.& in hoc cōcor.Goſt. Ber. Vin. & Inno.Nec ob. ꝓxima obiectio de ꝓuocatione iudicis: quia po-
e terit ab eo appellari.ext.de of.del cum ſuper abbatia.in caſu[e].Itē
4 nō placet ſimpliciter quod dixit Io.quod † qui obtinet in aliqua except.non poteſt amplius recuſare.Nam conſtat quod xx.dies, in quibus ſecundum iura ciuilia fit recuſatio,dātur poſt libelli oblationem,& poſtquam cautum eſt iudicio ſiſti:ut in præ.auth.offeratur.& Inſti.de excu.tu.§.qui autem ff.de iudi.ſed & ſi ſuſceperit.Si ergo iudex interloquatur pro reo libellum eſſe dādum, uel eſſe cauendū nihilominus adhuc poterit eum recuſare:ut in præ. auth.offeratur.extra de libel.obl c.1.& arg.extra,de appe.ad hoc
5 & ȷ̃.† Quia non videtur in iudicem conſentire, qui ſibi edi genus
f poſtulat actionis.ff.de iudic.non videtur [f].Sed nunquid poſt xx.dies poterit recuſari? De hoc infra de dilationibus, §. nunc videamus.in fine.

ADDITIONES.

a Fit autem. ¶ ca,paſtoralis.quod Pau.de Caſt.in l.ita demum.C. de procura.tenet contrarium per gl.in l.qui procuratorem dat.ff.de procur. & illam gl.ibi ſequitur Bal.& idem tenet Ang.in l.de die.§.ſeruus.ff.q ſatiſ.cog. ubi dicit,ꝙ eſt tex.ꝙ exceptio dilatoria non poteſt opponi poſt lit.conteſt.etiam ſi fuit per errorem omiſſa.Pro opi.Spe.eſt gl.in l.qui excepti.C.de prob.Io. Cal.in c.fi.de ordi.cog.& Ant.de But.in c.2.e.tit.Bar.in l.eri or. C.de iur. & fact.igno.& uide ȷ̃.de excep.

b Secundum Tan. ¶ In apparatu in ord.iud.tenuit contrarium.ut dicam ȷ̃. de excep.§.uiſo.verſi.porro.

c Subierit. ¶ Facit ȷ̃.§.fi.uer.quod ſi reus.

d Bonacur. ¶ Qui in prin.ſui Operis conſuluit hanc exceptionem cum proteſtationibus,ꝙ ſaluę ſint declinatorię,quanto plus fieri poteſt,tardari,propter rationem quæ ſequitur.& eius uerba ad literam poſita ſunt ȷ̃. §. proxi. ver.quidam.ibi:licet autem. ¶ Adde,quod Bartol.in l.quidam conſulebāt de re iudic.tenet ab initio proponendam Bal.in §. quibus. in prima conſti. C.Cano.in capitu.cum inter.de re iudic.domi.Ant.de ſancto Geor. in cap. ſecundo requiris.de ap.

e Caſu. ¶ Quem ponit 1.gl hoc dixit,quia tex.non probat.

f Videtur. ¶ Diſtingue, an proponatur exceptio, per quam negetur iuriſd. vel per quam non negetur, vt ſcripſi in præd. decreta. inter mona. ſuper gloſ.quicunque.& huic concor.Gul.infra.de excep.§.viſo,uer.porro.& uer. ſeq.in fin.

SVMMARIVM.

¶Recuſatio qualiter fieri debeat.

1 *Recuſatio in ſcriptis eſt facienda, ubi propoſita eſt coram iudice cauſa ſufficiens ſuſpicionis.*
2 *Iuriſdictio iudicis eſt ſuſpenſa eo ipſo,quod cauſa ſuſpicionis eſt propoſita. Cauſam ſuſpicionis qs cognoſcat eſſe ſufficiētē ad recuſationē cauſandā.*
3 *Exceptio recuſationis ſi malitioſe opponatur,quid iuris.*
4 *Cauſa ſuſpicionis propoſita,illico à partibus eligi debent arbitri,*
5 *Legiſtarum quorundam opinio decentium non eſſe neceſſe cauſam recuſationis etiam ordinarij proponi,ſeu probari.*
6 *Flectuntur homines uerbis.*
7 *Iudex coram quo ſuſpicionis cauſa eſt propoſita,debet ſcire, an cauſa ipſa ſit ſufficiens.*
8 *Forma pronunciationis arbitrorum,auditis partium diſputationibus in cauſa recuſationis poſt concluſum.*
9 *Subdelegatus ſi recuſetur,an ei dabitur libellus recuſationis?*
10 *Proceſſus ſiue per delegatum,ſiue per ordinarium poſt recuſationem propoſitam habitus tenet,niſi alias transferatur.*

1 4.§.qualiter autem debeat fieri recuſatio, videamus.Et quidem ſic.† Nam propoſita coram iudice ſufficienti cauſa ſuſpicionis,recuſatio facienda eſt in ſcriptis extra, de probationibus.quoniam contra.& C.de iudic.l. apertiſſimi ibi,libello recuſationis, &c.& l.cum ſpecialis.ibi, recuſationis libellum, &c.& in libello ipſo continebitur quis, quem, &
a in qua cauſa, & quare recuſat: &, ſi vult, nomen [a] arbitri, quē eliget, & proponatur talis cauſa, quę probata debeat ſufficiens reputari extra de appella.ſecundo.& c.cum ſpecialis.ff.de liberali cauſa.l.ſi pariter.ff de ſuſpec.tut.l.3.& 5.& extra, de fo.compe. licet.ſicut fit in appellatione.extra.de appel.vt debitus Illa etiam probabitur eſſe vera coram arbitris: ut in præ ca. ſuſpicionis, &
2 non coram recuſato, qui forſan prouocatus obeſſet,ut ibi.†Sed quis cognoſcet,an ſit ſufficiens,uel admittenda,uel non? Dico ꝙ eo ipſo, quod cauſa ſuſpicionis propoſita eſt, iuriſdictio iudicis eſt ſuſpenſa:argu.ext.de off.deleg.ſuſpicionis.in prin.ibi:aſſignantem,&c.& capit paſtoralis.§.præterea.in fi. Vnde arbiter, & non ipſe,de hoc cognoſcet,& decernet:quia ſemper diceret,non eſſe ſufficientem:vnde omnia quæ ad hūc articulū pertinent. ad eos ſpectant:& quia forte prouocatus obeſſet,ſicut & in cauſa appellationis contingit,ubi non is,a quo appellatur,ſed iudex appellationis cognoſcet, an cauſa appellationis ſit ſufficiens, ſiue iuſta. extra,de appel cap.Romana.§.quod ſi.Et hæc vera ſunt,niſi cauſa notorie eſſet fruſtratoria:vt extra,de app. paſtoralis. & in hoc
b concordāt [b] Vin.& Ber.Quidā tamē dicūt [c],& male.quod iudex
c hoc [d] decernet,non arbiter,an ſit vera. Vel diſtingue, utrū ſit ma
d nifeſtè legitima uel friuola,an dubium ſit:vt dixi infra de except. §.viſo.uerſic.facta igitur.De hoc ȷ̃ §.proxi.verſi.& nunquid poſ
e ſunt tamen in c.cum ſpeciali.not.[e] quod ad arbitros pertinet de
3 clarare,an exceptio ſit legitima, vbi dubia eſt.† ¶ Quid ſi præſumptio ſit,quod exceptio recuſationis malitioſe opponatur? Dicūt
f quidam [f],quod iudex poteſt exigere iuramentum,quod malitioſe non proponat:ut in concor.quæ ſunt infra proxi.§.uerſi.quid ſi arbiter non vult.in fi.non obſtante quod dicitur,ꝙ ad arbitros pertinent omnia, quę ad hunc articulum pertinent: ut in prædi.
g c.ſuſpicionis.& c.cū ſpeciali [g].† ¶ Propoſita autē cauſa ſuſpicio
4 nis eligentur a partibus arbitri illico, id eſt, intra triduum: ut in d. l.cū ſpecialis.uel etiam ſecundum canones, qui de cauſa ſuſpicionis cognoſcant:quibus electis,recuſatus hoc eis denunciabit: & coget eos,ſi neceſſe fuerit,arbitrium ſuſcipere,ut dicam infra §.fi. verſi.ſed quis coget.Et iſti habent coercitionē,& omnia poſſunt quæ pertinent ad articulum recuſationis:ut not.in c.ſuſpicionis. & ſunt potius delegati, quam arbitri:ut dicam infra §.prox uerſi. ſed quis prouidebit.Et not.quod ſufficit recuſanti cauſas recuſationis legitimas proponere,nec oportet quod iudices petant coram quibus probentur:quod dic ſecundum Papam,ut no.in pre.
h c.cum ſpeciali [h].Hoc facto,recuſatus præfiget ipſis arbitris,non dico partibus,terminum intra quem concordent, uel tertium ad
i uocent.extra,de appella.legitima [i]. Arbitri vero, & non recuſati, partibus præfigent terminum, intra quem veritatem cauſę probent:alioquin ipſe procedat ut in pre.c.ſuſpicionis.& ſic vtraque illarum Decre.manet:nec vna per alteram corrigitur: licet aliter a plu-

ADDITIONES.

a Nomen. ¶ Facit ȷ̃.verſi.propoſita.in fi.

b Concordant.¶ Supple.ibi

c Dicunt.¶ Bonagui.ubi de libello recuſationis.ver.& no.

d Hoc. ¶ De quo quæris,ſcilicet an ſit iuſta.

e Not. ¶ In quarta gl.& vide de exemplis. quod ſuper ea dixi. Idem etiam no.de offi.deleg.ſuſpicionis.in 1.gl.

f Quidam.¶ Aegid.rub.xx vi.in fi.

g Speciali.¶ De hoc plene ſcripſi de iuram.calum.capilu. 2. poſt princip.lib.vi.

h Speciali. ¶ Vbi ſcripſi in tertia gl.& vide quod ibi dixi ſuper ver bo,ſuſpectum.Ioan.And.

i Legitima.¶ Quo ergo itur ad arbitros : ut quia recuſetur officialis, uel delegatus epiſcopi, vel vnus ex delegatis datis cum clauſula · uel ſubdelegatus delegati papæ non, eſt locus termino aſsignando per recuſatum maiori,vel pari; vt ibi ſcripſi in gloſſ.quando ergo. vbi etiam ſcripſi tria remedia,quæ habet epiſcopus,cum eius officialis, vel delegatus recuſatur: & ſi epiſcopus eſſet abſens,vide quod ſcripſi de off.deleg.ſi con[illegible] ſuper verbo,epiſcopi

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

a à pluribus intelligatur.[a] † ¶ Quidam autem Legiſtæ dicunt,non
5 eſſe neceſſe cauſam recuſationis,etiā ordinarij,proponi,ſeu pro-
bari:ſed poteſt ſine cauſæ expreſſione recuſari.ar.C de iud.l.aper
b tiſſimi.ibi,iudicem putat,&c.[b] & ibi:ſuſpicionis,&c.& Authen.
ſi uerò.3.quæſtio. 5.quia ſuſpecti.uerſiculo,ſed ſolum. Alij etiam
c dicunt,[c] quod recuſans ſaltem iurabit ſe habere ſuſpicionem,li-
cet non dicat cauſam.nam metu ſacramēti calumnia refrenatur.
C.de iura. calum.l.1. Sed hæc falſa ſunt, ut prædixi. & niſi in ter-
mino ab arbitris præfixo cauſa ſuſpicionis expediatur, iudex in
cauſa procedet. Licet autē laxa tibi detur in recuſando iuxta præ
d miſſa poteſtas:tamen tibi nō conſulo,[d] ꝙ facile ad recuſandum
prorumpas. Nam ſi nō plene cauſam probaueris,ille iudex rema-
nebit,ut dixi:& fortè eum prouocatum ſenties,& acerbum,& di
rum,& inſidiatorē cauſæ tuę: ut C.de teſt.mil.l.fi.§.ſin uerò qui-
dam.in fi.& arg. 50.diſt.ſi quis prepoſtera.& in præce.c.ſuſpicio-
nis.nec tibi libenter in aliquo gratificabitur, ꝙ erit ualde graue:
cum multa ſubiiciantur eius poteſtati.ff.de iudi.l. non quicquid.
& 2.q.3.ſi quem § notandum.& C. quomodo & quando iud.l.j.
extra,de off.dele.conſuluit.ff. de ædil.edi.ædiles.§.item ſciendū.
ext.de poſtula.bonæ.1.Conſulo autem,quod eum blandis verbis
alloquaris:& omnibus modis honeſtis,quantū poteris, eum tibi
6 fauorabilem facias. † Nam verbis homines flectuntur: ꝙ dic vt
ĩ.in tit.de aduo.§.hinc dicendum.ver.deinde, poſt præmiſſa illa
proteſtatione,ne in eum videaris conſentire, ſaluis omnibus ex-
cep.dilatoriis & declinatoriis,tam contra reſcriptum, quam cō
tra iudicem proponendis. Qualiter autem libelli recuſatorii con
7 cipiantur.dicam ĩ.in tractatu libellorum,in ti.de off.dele.† ¶ Vt
e autem[e] in his plenius inſtruaris,nota ꝙ iudex,corā quo ſuſpicio
nis cauſa propoſita eſt,debet videre,an cauſa ipſa ſit ſufficiēs.Su
per quo tamen & qualiter arbitri eligentur: dic vt ĩ. de excep.§.
viſo.ver.facta igitur.& ſ.co.uer.ſi quis.Deinde arbitris electis iu
dex per certum ſuum nuncium eos ad ſuam aduocet præſentiā:
vel per ſuas literas eis ſignificet qualiter ſuper tali exceptione ar
bitri à partibus ſunt electi, aſſignans & præfigens eis certum ter-
minum,intra quem cauſam præfatę recuſationis per ſe,uel cum
tertio per eos aſſumpto,uel aſſumendo debeant diffinire:alioqn
comminetur ſe ex tunc proceſſurum in negotio principali: vt in
prædic.c.legitima.& c.ſuſpicionis.& de app.cum ſpeciali.reſp r.
vt ſ.dictum eſt. Arbitri autem citatis corā ſe partibus etiam præ
ſentibus,legant per ſe eis,vel per notarium,quem habere dicūt,
exceptionem recuſationis: deinde terminū eis præfigant ad pro-
bandum quicquid voluerint ſuper ea.Caueant tamē,ne nimis ſe
arctent: ſed talem aſſignent,ꝙ poſt illū poſſint articulum ipſum
decidere intra terminum ipſis arbitris à iudice præſtitutum. Re-
ceptis ergo probationibus, & auditis poſt conclu.partiū in cauſa
recuſationis diſputationib.ſuper eis pronuncient in hunc modū.
8 † FORMA: Nos tales arbitri electi à talibus ſuper exceptione
recuſationis propoſita, per ipſum talem contra talem iudicem,
quæ talis eſt:quoniam naturale eſt,&c.vt ĩ.in tract.libel.in tit.de
offi.delega.receptis probationibus hincinde,& auditis, quæ par-
tes ipſę coram nobis proponere voluerunt,ſententialiter pronū
ciamus, & pronunciando diffinimus, dictam exceptionem non
eſſe,vel eſſe,vel ſic eſſe probatam: ꝙ ſi probata non fuerit,iudex
procedat in negotio principali: vt extra.de app.ſecundo requi-
ris.in fi.& c.legitima. ¶ Vtrum partes poſſint recuſare iudicē, in
quem conſenſerunt,no.ĩ.de comp.iu.adi.ver.10.& ſeq.& ſ.§.2
ver.de deleg.Item quid iuris,ſi plures delegati recuſentur.no.ex-
9 tra,de offi.dele cum ſuper. † ¶ Quid ſi ſubdelegatus recuſetur?[f]
f Dicunt quidam,ꝙ non dabitur ei libellus recuſationis:nec cauſa
recuſationis coram eo proponetur: ſed coram delegato tantum
g ſi præſens eſt: vt extra.eo tit.ſuper quæſtionum.§.1.[g] & ſi abſens
ſit,proteſtabitur, & etiam probabit cauſas recuſationis corā epi-
ſcopo loci,vel archidiacono,vel alijs iudicibus ordinarijs loci:vt
C.de iudic.cum ſpeciali.Alij dicunt,non eſſe eundum ad iſtos or
dinarios,ſed ad deleg.ſi pręſens ſit:ſi verò abſens ſit,dicet pars ip
ſa ſubdelegato, quod habet eum ſuſpectum: & hoc ſimpliciter
nulla cauſa aſſignata:& ꝙ vult ire ad delegatum, vt obtineat alij
cauſam committi:& ex tūc non debet ſubdelegatus procedere:
quod ſi faceret,debet ab ipſo appellari: cum grauet procedendo
contra ipſum,poſtquam vult probare eum fore ſuſpectum corā
illo,à quo ipſe iuriſdictionem habet: vt in præ.ca.ſuper quæſtio-
num.in fi.Quòd ſi non appellauerit,tenebit proceſſus per ipſum
contra recuſantem habitus: cum iuriſdictio penes eum ſit: nec
per app.neque per reuocationem, vel alio modo ad alium tran-
10 ſlata † ¶ Generaliter enim credimus,[h] ꝙ proceſſus ſiue per de-
h legatum,ſiue per ordinarium poſt recuſationem propoſitam ha
bitus, tenet: niſi appelletur, vel per alium modum cum effectu
i cauſa ad alium transferatur.[i] Tutius tamē videtur ſecundū hanc
opinionem, cauſas recuſationis proponi coram ſubdelegato: vt
in præ.cap.2.& poſtea ipſas probent coram delegato: quia forte
ſubdelegatus eas admittet:& partes ab onere probationis releua
bit. Quidam dixerunt, ꝙ à ſubdelegato poteſt appellari abſque
vllo grauamine,hoc modo.

FORMA: Habeo te ſuſpectum ex talibus cauſis,appello,ne
procedas.arg in præce.c ſuper.§.quem vero.Alij tamen dicunt,
& bene,illud reuocatum eſſe per Decr. de app.c. vt debitus.& c.
cordi. libr. 6. Vtrum poſſit appellari ex ea cauſa, quia ſuſpectus
eſt iudex: cum tunc competit recuſationis remedium no.ſecun-
k dum papam in prędi.cap.cum ſpeciali.[k]

ADDITIONES.

a Intelligatur. ¶ Et ibi de hoc in glo.ipſum recuſatum.Adde,ſecundum epiſcopum Alexan.qui ita dicit tenere omnes, in capit.cum ſpeciali. ꝙ aut loquimur quo ad aſsignandum terminum partibus ad probandum, vel aliud agendum coram arbitris: & tunc ab arbitris aſsignatur.Aut loquimur quo ad aſsignandum terminum arbitris, ꝙ procedant in cauſa recuſationis: & tunc recuſatus aſsignat:& ita loquatur Decre.legitima.

b Putat,&c. ¶ Et ibi not.in glo.niſi à principe.& aliquid de appellatio.ſecundo requiris.in glo.penul.Roſ.in 3.rubr.de qua dixi in princip,tit.pro cauſa non exprimenda. inducit iura ad primum.ff. ad Trebel. quia poterat.ff.de app.l.2.C.de ſenten.& interlo.omn.iud.illud.& Authen.& conſequenter.& C.de nup.l. viduæ.& l. apertiſsimi. de iudic. Ad ſecundum inducit ff.de liber.cauſa.l. ſi pariter.C.de tranſactio. vt reſponſum. & rubricas.ff. ex quibus cauſis in poſ.ea.& ex quib.cau.ma.in integ.reſtit.C. de edict.diui Adri. l.fin.ff.de his,qui no.infam.l.2.& de tranſactio.cum hi.§.in hac.hoc non poſuit propter caſum de noſtro iure non dubium:ſed quia alias poſſet in alijs materijs expedire. ¶ Adde, quod cauſa ſuſpicionis non ſit exprimenda de iure ciuili,tenet Alexan.in l. quia poterat ff.ad Trebelli. vbi dicit hanc eſſe communem opi.quam limita,vt per Bald.in d.l.apertiſsimi.De iure etiam canonico cauſa non eſt exprimenda,ſi nimium infamaret iudicem: ſed ſtandum eſt iuramento proponentis, attenta qualitate perſonæ. Ita Panorm. in cap.ſecundo requiris.extra,de appella.& ſequitur domi. Anto.de ſancto Georg.

c Dicunt. ¶ Vber.de Bona.in prin.

d Conſulo. ¶ Ad literam ſunt verba Vberti de Bonacurſo vſque ibi: qualiter autem.

e Autem. ¶ Ponit verba Aegidii præ.rubr.23.& ſequen. hoc vſque ad verſi. quid ſi.

f Recuſetur. ¶ Totum,quod ſequitur, vide per me poſt Inno.de appel.cum ſpeciali.in gloſſ.proprium.

g ſ.1. ¶ Diſtinguitur,an totum ſubdelegauit,vel partem,& primo caſu an ſit res integra,vel non:& vide quod dixi ſ.§.2.ad fi.

h Credimus. ¶ Verbum Inno.qui dicebat ſe non legiſſe contrarium.

i Transferatur. ¶ Inducitur pro & contra.ff. de arbitr. non diſtinguemus.§. cum quidam.

k Speciali. ¶ Ibi ſcripſi in prin.3.gl.& ibi videas.Adde, vt per ipſum Alex.

¶ Recuſationis effectus quis ſit, & quotuplex.

SVMMARIVM.

1 *Iuſta cauſa ſuſpicionis eo ipſo ꝙ proponitur, iudicis iuriſdictio eſt ſuſpēſa. Cognoſcere quis debeat de principali in caſu recuſationis.*
2 *Ordinarius recuſatus poteſt de aſſenſu recuſatoris, & probata cauſa recuſationis, committere cauſam perſonæ neutri parti ſuſpectæ.*
3 *Recuſatus delegatus nullam habet iuriſdictionem.*
4 *Suſpectus dicitur iuriſdictionem habere, & eius proceſſus dicitur ualere, ſi recuſator nil opponat.*
5 *Delegatus recuſatus ſecundum canones, debet ſuperſedere, probata cauſa ſuſpicionis.*
6 *Eligere an poſſit vna pars plures arbitros ad cognoſcendum de cauſa ſuſpicionis recuſati.*
7 *Conſulendus eſt ſuperior, vbi duo nolentes tertium conuocare, non poſſunt per iudicem concordari.*
8 *Arbitri malignantes aliquo modo in tractatu, ſeu deliberatione, poſſunt repelli.*
9 *Arbitris diuerſas ferentibus ſententias, an ſtetur.*
10 *Arbitri ſi approbant caſum, quod ad eos ſpectat, quid iuris.*
11 *Arbiter, qui non poteſt intereſſe, an poſſit conſocio vices ſuas committere.*
12 *Arbiter rei nolens procedere, vbi arbiter actoris vult, poteſt à iudice excommunicari.*
13 *Arbiter actoris, ſi non vult cum alio concordare, uel alius cum ipſo, cogendi ſunt per cenſuram eccleſiaſticam.*
14 *Negotium principale plus debito prorogari non debet.*
15 *Prorogari poteſt negotium plus debito, ubi reus pendente arbitrio vocatur coram ordinario ſuper alia cauſa.*
16 *Reus eligens aliquem arbitrum peruerſum & litigioſum, de quo non eſt ſpes concordiæ, an ſatisfaciat.*
17 *Recuſatione pēdente, ſi alterutri parti poſſeſſio turbetur, iudex debet prohibere.*
18 *Prouidere arbitris de expenſis quis debeat.*
19 *Recuſatus ſuper principali procedere poteſt, ubi partes non ueniunt in termino ab arbitris ſtatuto.*
20 *Arbitri ſi primo diem & locum ad cognoſcendum ſtatuunt, demum alter negligit, & poſtea partes adinuicem remittunt, quid iuris.*
21 *Libellus an dari debeat coram arbitris non concordantibus.*
22 *Reconuentio, an fieri poſſit coram arbitris.*
23 *Laici quo caſu poſſint eſſe arbitri, & quo non.*

Excommunicatio, eſt mucro epiſcopalis.
Laico nunquam licuit anathema dare.
24 *Spectantia ad articulum cauſæ ſuſpicionis pertinent ad arbitros.*
25 *Arbiter actoris ſi excommunicat arbitrum rei, uel econtra, an ſit excom-
municatio efficax.*
26 *Arbiter rei ſi excommunicet iudicem impedientem proceſſum, tenet ex-
communicatio.*
27 *Reus proponens iudicem eſſe ſuſpectum, & actorem tempore impetratio-
nis eſſe excommunicatum, de quo prius cognoſci debeat.*
28 *Proponi non debet cauſa coram arbitris, quæ non ſit coram iudice propo-
ſita, præterquam cauſa recuſationis.*
29 *Arbitri an poſſint die feriato procedere, & teſtes recipere.*
30 *Tres productiones teſtium, & totidem dilationes, an fieri poßint coram
arbitris.*
31 *Arbiter nolens recipere arbitrium, eſt cogendus.*
32 *Delegatus ſtatuere poteſt terminum, intra quem omnes cauſæ ſuſpicionis
proponantur in cauſa recuſationis.*
33 *Recuſari qui poteſt ſi priuſquam recuſetur, cauſam alij committat, ualet
commißio.*
34 *Recuſari an poſſit is, cui commiſſum eſt ab eo, qui legitime poterat recuſa
ri, antequam tamen fuerit recuſatus.*
35 *Si alicui competat recuſatio contra iudicem, & excommunicatio contra
partem, quid iuris.*
36 *ex Tribus delegatis datis cum clauſula, Quòd ſi non omnes, &c. ſi unus,
ut ſuſpectus recuſatur, an cæteri de cauſa poſſint cognoſcere.*
37 *In notorijs non eſt locus recuſationi.*
Iudex poteſt in notorijs recuſari.

1 5. §. Effectus autem recuſationis multiplex eſt, & pri-
mo; † nam eo ipſo ꝙ iuſta cauſa ſuſpicio
nis proponitur, eius iuriſdictio eſt ſuſpenſa: ut dixi ſ. § prox. Item
ſi ſit iam probata, non debet recuſatus amodo in cauſa procede-
re, ſed ſuperſedere. extra, de ap. ſecundo requiris. Quis ergo co-
gnoſcet de principali? Super hoc dic, ꝙ aut recuſatur delegatus,
a aut ordinarius. Si delegatus,[a] & cauſa non probetur uera, arbiter
remittet eam ad iudicem, qui eam terminabit: ut & iudex appel-
lationis facit, vt iam dicam. Si uero probetur uera, iudex nõ ſe in-
tromittet, cum iam ſit pronunciatus ſuſpectus: ſed ſi ipſe arbiter,
qui de ſuſpicione cognouit, de cauſa cognoſcat, tanquam dele-
gatus ab eo, qui recuſatum delegauerit, in hoc ſuccedet in locũ
iudicis recuſati: ut extra, de appellationibus. cum ſpeciali. ibi, ſciãt
quia ſe, & c. C. de iudic. apertiſſimi. & l. cum ſpecialis. quæ loquun
tur in delegat. & extra. de reſcriptis. diſpendia. §. reus. ſicut etiam
facit iudex appel. ut extra, de appel. ut debitus. in fin. extra, de ex-
ceptio. dilecti. extra, de teſt. Raynutius. & c. Raynaldus Nam re-
cuſatio & appellatio parificantur extra, de app. ſuper eo. 2. & ca.
b cum ſpeciali. Et hoc dicunt Roſ. & dom. meus.[b] Alij autem ferè
omnes, ut Vinc. Tanc. & Ioan. & Ber. dicunt, ꝙ ſecundũ canones
c probata ſuſpicione, euaneſcit iuriſdictio delegati.[c] unde arbitri
iſti de principali non cognoſcent: nec delegatus poteſt alijs com
mittere: nec partes cogere ad eligendũ alios arbitros, qui de prin
d cipali cognoſcant:[d] imò neceſſe eſt aliud de nouo impetrari re-
ſcriptum: niſi aliquem concorditer elegerint. extra. de ap. ſecun-
do requiris. quæ loquitur in deleg. licet aliud ſecundum leges, ſe-
cundum quas itur ad arbitrum, id eſt ſubdelegatum ſuper princi-
2 pali, ut iam dixi. † ¶ Ordinarius autem recuſatus probata cauſa
ſuſpicionis poteſt de recuſatoris aſſenſu cõmittere perſonæ neu
tri parti ſuſpectæ cauſam: ſeu cogere partes ad eligendũ arbitros,
quibus ipſe uices ſuas committat, ac deleget: & hi tanquam de-
legati eius uice de principali cauſa cognoſcant, & nõ arbitri: uel
poteſt cauſam remittere ad ſuperiorem extra, de app. cum ſpe-
ciali & c. ad hæc el 3. c. cum te. de offic. deleg. extra de fo. compe.
ſi quis contra clericũ 2 q. 6. placuit. 11. q. 1. peruenit. Nec ob. extr.
de fo. comp. c. licet. in fi. ubi uidetur, ꝙ non committat: quia illud
locale eſt: uel ibi fuerat ab arbitris appellatum: uel ibi partes no-
luerunt ire ad arbitros: uel hoc nõ negatur ibi, ſed dicitur ꝙ ſi fue
rit appellandum, ad papam uel epiſcopum appelletur, ſecũdum
Vincen. Ratio diuerſitatis eſt, quare aliud ſit in delegato, & aliud
3 in ordinario. † Quia delegatus recuſatus nullam habet iuriſdictio
nem: unde non poteſt eam delegare. extra de offic deleg. cum ſu-
per. in uerbo, deſierat. 1. q 7. Daybertum. & q. 1 gratia. extra, de
deci. dudum. & nemo cogitur ad arbitrum ire, ff. de arb. l. 3. §. j. Or
dinario autem id cõperit ratione ordinariæ poteſtatis: ut in præ.
c. ſi quis contra. Item hi, qui deputãtur ab ordinario, potius ſunt
iudices, quam arbitri: & iudicium redditur in inuitum. ff. de uer.
☞ ob. inter ſtipulantem Gof tamẽ à *communi* opinione recedens di-
e xit,[e] ꝙ tam delegatus quam ordinarius probata cauſa ſuſpicio-
nis, poteſt committere negocium principale de recuſatoris aſſen
ſu, eo. tit. in præ. c. cum ſpeciali. quam intelligit cõmuniter loqui
& in ordinario, & delegato. Nec obſtat præ. Decr. ſecundo requi
ris. ibi: ſuperſedere tenetur. Nam illud uerũ eſt ut cognoſcat, non
autem ut non cõmittat: ut C. de iudi. l. apertiſſimi. quia expreſſe
loquitur in delegato. Item ſecundum eum non obſtat præ. Dec.
ad hoc, & infra quia quod ibi dicitur in fi. quæſtionem intelligit,
ſcilicet, principalem: licet alij intelligant, ſcilicet ſuſpicionis. Sed
ſalua reuerentia tanti doctoris, l. apertiſſimi. l. cũ ſpecialis. eo. tit.
non dicunt, ꝙ delegatus poſſit committere. uel partes ad eligen-
dum cogere: imò ad ordinarium loci ſpectat, eas ad hoc cogere:
ut ibi. Item Decre. cũ ſpeciali. & Decre. ad hoc. & ſimiles, loquun
tur in ordinario: Decre. autem, ſecundo requiris. in delegato. Vn
de ad ſaluandas prædictas opiniones dico, quod ordinarius recu
ſatus de partium, non dico de recuſatoris tantum conſenſu, de-
f bet cauſam committere:[f] ut in præ. c. cũ ſpeciali. & ext. de off. de-
lega. ſuper quæſtionum § 1. ibi: dummodo de partium, & c. & §.
uerũ. Sed ſi partes non concordant, ipſe, uel eius executor coget
eas aliquos eligere, quibus ipſe cauſam committat: uel ipſe per ſe
aliquibus neutri parti ſuſpectis cõmittat: ut in concordantijs in-
ductis ſ. verſi. ordinarius autem. Vel, ſi malit, remittat cauſam ad
ſuperiorem. Sua enim eſt in hoc optio, ut in præ c. cum ſpeciali.
Et ſecundum hunc intellectum eſt litera illius Decr. cum ſpecia-
li. exponenda: ut illa clauſula, de recuſatoris aſſenſu, determinet
primam partem diſiunctæ tantum ut & ibi not. Licet Goff. hanc
opinionem det recuſatori, dicens, ꝙ principale nõ committitur
ſine recuſatoris aſſenſu: & ſi non conſentiat recuſator, recuſatus
remittit negotium ad ſuperiorem: quia ſecundũ eum, licet olim
eligerentur arbitri. qui de principali cognoſcerent: ut in præd. c.
ſi quis contra. & c. peruenit. & hoc inſiſtente iudice recuſato: ut in
præd cap ad hoc. Hodie tamen eliguntur ſolum, ut cognoſcant
de cauſa ſuſpicionis: ut in præ. c. cũ ſpeciali in principio. Sed hoc
mihi non placet: unde dic ut iam dixi. Delegatus autem nihil po-
teſt partibus inuitis, uel non conſentientibus. & ſic intelligitur di
ctum Gof. quod eſt ſ. ver. Gof. tamen. ut tunc intelligatur quaſi
compromiſſarius in hoc, uel ſaltem intelligatur eius iuriſdictio
protogata de perſona eius ad perſonam alterius, extra, de off. de
leg. c. P. & G. ¶ Si opponas, Iuriſdictio, quæ non eſt, non põt pro-
rogari: ut extr. de off deleg de cauſis. & ff de precar. l. ſed ſi manẽ
4 te. Ad hoc reſp. † ꝙ imò ſuſpectus habet iuriſdictionem: licet fiat
inefficax, probata cauſa ſuſpicionis: & ſi recuſator nil oppone-
ret, ualeret eius proceſſus. arg. ext de re iudica. inter monaſteriũ.
ff. de ritu nupt. non ſolum. § de vno. ver. ſed quid ſi is. & verſ. ſed
quis coget. Dictum autem Roff. & do. mei, ſcilicet qđ probata
cauſa ſuſpicionis, iidem arbitri cognoſcent de cauſa principali:
licet ſecundum canones non ſit neceſſitas: tamen poteſt ſecundũ
leges defendi: ſecundum quas non eſt neceſſe probari cauſam ſu
ſpicionis: vt dixi ſ. §. proxi. ergo oportet corã eis cauſam princi-
5 palem probari. † ¶ Verum licet ſm canones delegatus recuſatus
in totum debeat ſuperſedere, probata cauſa ſuſpicionis: tamẽ ſe-
cundum leges videtur, ꝙ ipſe exequetur, quæ ab electis arbitris
fuerint iudicata: niſi ab eis fuerit appellatum. C de iud. l. apertiſſi
mi. & l. fin. quod tamen non poſſet, ſi ipſe pronunciaſſet. ff. de re
iu. l. à diuo. licet ſecundum canones delegatus à principe ſuã ſen-
tentiam exequatur. extra, de off. deleg. quęrenti. & c paſtoralis §.
poſtulaſti. De hac materia dixi j. in titu de excep. § viſo quando.
6 ver. his ergo omiſ. & ſeq. † ¶ Sed nunquid vna pars poteſt duos.
vel tres arbitros ad cognoſcendum de cauſa ſuſpicionis eligere?
Non videtur, quia Decr. cum ſpeciali. videtur dicere, ꝙ quælibet
pars eligat vnum, & poſt communiter tertium: vel etiam iudex
vnum, & pars alium, vbi proceditur ex officio: & quia quãto plu
res erunt, tanto facilius diſſentient. ff. de arb. ſi vnus. §. fin. & ar. de
conſec. diſt. 4. ſicut in ſacramentis. extra, de conceſ. præb. quia di
uerſitatem. & ſufficit ſic ſcriptum eſſe, 6. q. 3. ſcriptum. ff. qui, & à
qui.

ADDITIONES.

a Si delegatus. ¶ Papæ: quia ſecus in delegato epiſcopi. de off. dele. ſi contra
vnum. in fin lib. 6.
b Dominus meus. ¶ Fuit etiam Damaſi, vt ſcripſi de off. deleg. ſuſpicionis.
ſuper 3. gl. & non placet. vt ibi ſcripſi, & in Decre. ſecundo requiris.
c Delegati. ¶ Hoc fuit dictum Ioan. 2. quæſt. 6. ſi quis in quacunque. quod ho-
die falſum eſt: quia non ſufficit ſuſpicionem eſſe probatam, niſi pronuncia-
tum ſit, vnde diſtingue tria tempora in poteſtate ſubdelegandi: vt de offic.
deleg. iudex. lib. 6.
d Cognoſcant. ¶ Dixit Tanc. in lib. eod. tit. in fin. quod ſic ſeruabat Bononia
& tota Italia.
e Dixit. ¶ De appel. ſecundo requiris. & in Summa eod. titu. §. item finitur.
¶ Adde ad hoc uidendum Pau. de Caſt. in l. apertiſsimi. C. de iudi.
f Committere. ¶ Nimis animoſe loquitur: cum etiam ex his quę ſubdit, ap-
pareat, quod de neutrius partis aſſenſu committit ſaluo iure recuſationis.
Item per præ. Decre. iudex. patet in delegato iam recuſato ſufficere conſen
ſum recuſatoris, ſaluo etiam iure prædicto: ante pronunciationem tamen
non poſſunt. ¶ Adde verſicu. ſequenti, an ualeat proceſſus iudicis recuſati.
Rom. plene eius conſi. 320. Pau. de Caſt. conſi. 438. 3. lib. Old. conſi. 147. &
epiſcopum Alexan. plene in c. cum ſpeciali. de app. an tabelliones conſul-
tores poſsint recuſari, & ex qua cauſa, ui de Ancha. conſil. 256. & Calder.
conſi. 7.

a qui ma.lib.non ſi.proſpexit. Dic quòd [a] poſſunt etiam partes in
vnum conſentire ſiue delegatus ſiue ordinarius recuſetur. & qđ
b ibi dicitur, exempli gratia ponitur & eſt aliàs ſimile [b] ext. de ele.
quia propter,ibi:eligant tres,&c.ff.ad l. Aquil.l.ita vulneratus in
fi.Quid ſi arbitri electi non poſſunt concordare? Reſp.aduocent
7 tertium.eod.tit.ſuſpicionis.†¶ Item quid ſi duo nolunt tertium
conuocare,nec poſſunt per iudicem concordare? Dicunt quidã,
conſulendũ ſuperiorem.ext.qui fil.ſint le.per venerabilem. Gul.
c Na.dixit,quòd epiſcopus vel alius iudex loci,[c] dabit tertium.xj.
q.1.quicunque.C de iudic.cum ſpecialis.in Auth.de ſanctiſſimis
epiſc.§.ſi quis litigantium.ff.de adm.tuto.l.3.§.fi. Tu dic quòd iu-
dex ſtatuet eis competentem terminum,intra quem concordẽt:
& niſi fecerint,ipſe in cauſa procedet.extra, de appella.legitima.
lib.6 & c.cum ſpeciali.ext.de off.ordi.ſignificauit.ext.qui fil.ſint
d le.lator.[d] Dic vt j.ver.ſed quid ſi arbiter.†¶ Quid ſi malignantur
8 arbitri aliquo modo in tractatu,ſeu deliberatione? Dicit Vincẽ.
ꝙ iudex vrgeat litigatores,alios eligere auctoritate illius conſtitu
tionis,cum ſpeciali,& illi ſimiliter habebunt iuriſdict.authorita-
te eiuſdem conſtitutionis.vbi de hoc ipſe not.vel cogat eos con-
cordare:vt in c.ſuſpicionis.vbi hoc nota.& arg.extra,de reſcr.pa-
ſtoralis.& 6.q.4.ca.1.2.& 3.& ſi nondum ſint admiſſi,non admit-
9 tat eos.vt j.ver.quid ſi reus eligat.tu dic vt ſ.ver.prox.†¶ Quid ſi
arbitri diuerſas ferunt ſententias? Dic ꝙ neutra valet.ff.de arbit.
l.diem.§ ſi plures & extra,de re iud.cap.fi.& iudex in cauſa proce
dat:vel habebit recurſus ad ſuperiorem ſi ordinarius fuerit recu-
ſatus.vel ad primum delegantem,cum delegatus recuſatur,& iſti
ſunt delega.ff de re iudi.duo. ſecundum Gul.Na.& Vinc.Tu dic
e hoc verum eſſe,[e] ſi ſuper principali diuerſas ferunt ſententias: ſe-
cus ſi ſuper cauſa ſuſpicionis: quia tunc non habebitur recurſus
ad ſuperiorem,vt parcatur partium laboribus & expenſis: extrà,
de offi.delega.cum te.ſed cogatur eligere tertium,vel alios: vt ſ.
10 verſi.prox †Quid ſi approbãt cauſam,quod ad eos ſpectat,vt di
xi.§.proximo,ſed non cõcordant in termino:intra quem debeat
probari? Dic ꝙ iudex aſſignabit eis terminum,intra quẽ concor-
dent:vel tertium aduocent:vt præd.cap legitima. Quid ſi termi-
nus à iudice præfixus dicatur minus competens,vel de hoc ſit du-
f bium,& quæſtio inter iudicem & arbitros? Ber.dicit [f] ſtandum ar
bitrio iudicis:vt in præd.cap.ſuſpicionis.& de verbor.ſignificat.
cum olim.in fin.Sed timeo,quòd prouocatus obeſſet. Vnde dico
recurrendum ad ordinarium loci.C.de iudi.l.fin.vel ad diœceſa-
num.argu.in Authen. vt dif.iu.§.ſi verò contingit.collat.9.C.de
11 epiſc.aud.epiſcopale.& dixi ſ.verſi item quid ſi duo.†¶ Sed nun
quid arbiter,qui non poteſt intereſſe, poteſt conſocio vices ſuas
g committere?[g] Reſpon ſic,argu.extra,de off.deleg.ſuper queſtio
num.vnde Gul. Na.dicit,quòd cum in quadam cauſa duo arbitri
forent ad cognoſcendum de cauſa ſuſpicionis electi, nec vellent
procedere,imò excommunicationem patiebantur: papa manda
uit cuidam iudici, ꝙ illos vocaret, & faceret quòd illi uices ſuas
committerent alicui perſonæ neutri parti ſuſpectæ. Sed ad hoc
reſponderi poteſt, quòd hoc fecerunt non ex ſua poteſtate, ſed
h ex vi apoſtolici mandati. Innoc. papa tamen videtur innuere, [h]
quòd ipſi non habent iuriſdictionem,licet poſſint terminos aſſi-
i gnare, & probationes recipere, [i] de mandato papæ. vt extra, de
appellationibus cum ſpeciali.Si igitur non habent eam commit-
tere non poſſunt:vt ſuprà,verſiculo,ratio autem.¶ Quid ſi arbi-
k tri ſunt excommunicati, [k] & ſic non poſſunt procedere? Dic ꝙ
per iudicem abſoluentur ext.de off.delega. prudentiam.§. ſexta.
12 †¶ Quid ſi arbitro actoris volente ꝓcedere,arbiter rei non vult?
dixit Columbus, ꝙ iudex eum excommunicabit, niſi procedat.
l extr de app legitima.lib.6 & de teſtib.conſtitutus. [l] & c.tam lite-
ris.Nam & poteſt omnes impedientes ſuam iuriſdictionem excõ
municare ext.de off.deleg.c 1.& c.ex literis.extra, de pœnis. Ro-
mana.lib.6 & ſuam iuriſdict.pœnali iudicio defendere:vt ff ſi qs
ius dicent.non obtempera.l vnica. Quid ergo ſi non uult cogere
teſtes, imò impedit arbitrum actoris id agere? dic quòd iudex eũ
excommunicabit tanquam impedientem ſuam iuriſdict. ut iam
dictum eſt. Vel dic hic,& in quæſtione præcedẽti, ꝙ ipſe non ex-
communicabit,cum in omnibus ſit ſuſpectus:vt in conſtit.ſuſpi-
13 cionis. Sed niſi in termino præfixo eam probet, ipſe procedet.
Sed quid ſi actoris arbiter non uult cum alio concordare,imò ſu-
ſtinet excommunicationem, vt ſic elapſo termino eis à iudice re-
cuſato præfixo,ut ſ.verſi prox.ad fi.procedat ipſe iudex in nego
tio principali? Dic quòd ſi nolunt conuenire nedum ad ſenten-
tiandum,ſed nec ad cognoſcendum de articulo recuſationis, co-
gendi ſunt per cenſuram eccleſiaſticam intra certum terminum
conuenire:vt ſ.ver. prox Quod ſi nec ſic curauerint: dicit Aegi-
m dius,[m] quòd creſcente eorum contumacia, creſcat & pœna:ut iu
dex priuet eos beneficiis.quod non placet,cum hoc ad eum non
ſpectet,ſed alias ſententiam grauet,uel alios non ſuſpectos elige-
re cogat. Hodie ſuper hoc ſic prouiſum eſt, quia ſæpe arbitri
odio, uel fauore nolunt in unam ſententiam, vel in tertium arbi-
trum conuocandum cõuenire, ſed potius excommunicationem
patiuntur:vt niſi intra menſem à tempore ſuſpicionis obiectę cõ
putandum arbitri electi non fuerint, & quæſtionem ipſam termi
nauerint:iudex tunc in cauſa ipſa procedet,obiectione huiuſmo-
di non obſtante,niſi per eum, uel per partem ei in hoc conſentiẽ
tem ſteterit,quominus intra id tempus quæſtio huiuſmodi fuerit
n terminata:vt in Dec. Alex.4.de off.delegã probandæ. [n] Sed nun-
quid reus habebit inducias pro arbitro eligendo, & expectando,
ſi remotus eſt,quem elegit? Argu.ꝙ ſic,extra,ut lite non conteſ.
c.1.Sed hoc relinquo arbitrio iudicis,cum nõ ſit iure cautum.ex-
tra,de offi.deleg.de cauſis.de accuſat.c.ſuper his.extra, ut lite nõ
14 conteſt.quoniam.†¶ Quid ſi reus ualde remotum uult eligere,
puta vltra duas dietas extra ſuam diœceſim: vt ext.de reſcri. nõ-
o nulli? Reſpon.non admittat: [o] quia ſic negotium prorogaretur;
quod eſſet contra mentem illius conſtitutionis,ſuſpicionis,quæ
dicit,ne principale negotium plus debito prorogetur.& ideo eſt
uitandum.10.diſt.uides.1.q.1.Marcion 38.diſt.ſedulo.C. de legi.
non dubium. Et præterea expreſſum eſt,quod non ſint ualde re-
moti ex,de appel.c.ſecũdo.requiris.imo iudex ab eo exigat iurm
15 de malitia:ut j.verſ.quid ſi arbiter.†¶ Quid ſi pendente arbitrio
reus vocatur coram ordinario ſuper alia cauſa: & ſic arbitri ne-
queunt ꝓcedere ſine parte:ut ext.de in integ.reſti. cum ex literis.
in fi.de cauſa poſſ.& proprie.c.1.de app.ſæpe.nec ipſe tenet mit
tere ꝓcuratorem,maximè ſi cauſa ſit ardua:ut ext.de proc. que-
relam? Reſpon.dico eum expectandum, licet negotium plus de-
bito prorogetur,contra cõſtitutionem, ſuſpicionis arg.ff.ſi quis
cau.l.2.& l.3.ff.ex qui.cau ma.in inte.ff. de re iud. contra pupillũ.
§.is qui.18.diſt.c.ſi epiſcopus de offi.delega.paſtoralis.prope fin.
Hæc enim eſt ſatis iuſta cauſa. extrà, vt lite non conte.quoniam.
p dum tamen non fiat malitioſe,ut in præd.c.paſtoralis. [p] & idẽ pu-
to in actore uocato. Sed quid ſi alter arbitrorum infirmaĩ, & ſic
negotium

ADDITIONES.

a Poteſt. ¶ Hic puncta:alias deficeret ſolutio quæſtionis, quæ tamen non pla-
cet: nec video quare ſit recedendum a verbis tex.in hoc caſu. Si ergo conue
nire volunt,aſſumant cõmuniter vnum vel plures,prout placet, vt ſequitur
alias quælibet pars vnum tantum, vt dicit litera Facit Decre. præ. de elect.
lib.6.per quam tamen dico ꝙ poſſem plures nominare vel eligere ad finẽ,vt
ille ſolus,qui acceptaretur, vel qui gratior eſſet iudici, vel parti, cognoſce-
ret.Ad materiam facit quod no.de cle.ægro.paſtoralis.in gl hanc literam.&
quod ſcripſi de off.del.cum te.in prin.

b Simile. ¶ Ponendo, quòd in ſcrutatoribus numerus trium non ſit de ſub-
ſtantia.

c Loci. ¶ In Decretal.ſuſpicionis.dicebat de ipſo iudice,qui recuſatur.

d Lator. ¶ Per quam Decr.idem dixerat ipſe Gul.Na.

e Eſſe. ¶ Sup.deleg.dati ad cauſam principalem non enim intendit ſeq. opin.
Hoſtienſ. ¶ Adde quòd Abb. Sic. in d.capitul.ſuſpicionis impugnat opin.
Spec.quod tamen dicit notandum propter eius authoritatem: & quia fun-
datur ſuper magna æquitate: & pro hoc dici poſſet,quòd ſi ex forma ſtatuti
debent eligi arbitri: ꝙ ſi diſcordarent in ſentẽtia poſſunt compelli ad eligen
dum tertium.

f Dicit. ¶ In Dec.legitima.cuius dictum. quia non placebat,omiſi. ſed ibi j.
no.ſuppleui.ſuper glo.ꝙ ſi.in fi.quæ gloſſ.tenet hoc caſu appellandum.& per
quem, vide ſuper ea.ſequens autem dictum fuit Hoſ.vt ibi patet.

g Committere. ¶ Tene:ꝙ non poteſt committere:ſicut nec alius arbiter.ſ. de
arbitris.§.differt.ver.item non poteſt.2.cum nec ſit ordinarius, nec delega-
tus datus à principe:& dato ꝙ committere poſſet,non tamen deberet com-
mittere ſocio ab altera parte electo.de quo vide ſ.titul.1.§.ſequitur.in prin.

h Innuere. ¶ Decr.ſuſpicionis.non tamen id aſſerit,ſed dicit quoſdam id di-
cere:& ideo id ibi ponere non curaui.

i Recipere.¶ Sup.& alia facere quæ poſſunt puri arbitri,nec Dec.cum ſpecia
li.dicit eos delegatos,ſed ex mandato papæ ad quoddam teneri,quod nõ fa-
cit eos iuriſdictionem habere. facit ſ. de reſc. cum contingat.ſic recitat In-
noc.vbi ſ.

k Excommunicati.¶ Non intelligas, ꝙ in excommunicatum poſſit compro-
mitti,cum etiam voluntarius arbiter talis eſſe non poſſit.vt ſ.de arb.§.dif-
fert.verſi.item ſecundum eum.item non putes, ꝙ arbitrum excommunica-
tum propter aliã cauſam recuſatus poſſit abſoluere.& §.6.loquitur in acto-
re, q niſi abſoluaĩ,impeditur proceſſus: quare facta prius remiſſione ad ex-
communicatorem,delegatus abſoluit: ſed hic alius poteſt aſſumi. & ſic non
impeditur proceſſus. Gul. ergo Na. formabat quæſtionem in arbitris pro-
pter contumaciam excommunicatis a recuſato: dicens ꝙ illos abſoluit, &
dabit tertium,vel aſſignabit terminum: vt ſ.ver.quid ſi duo.¶ Adde,an ex-
communicatus poſſit eſſe arbiter an arbitrator.Alex.in l. ſi quis arbitratu.
ff.de ver.oblig.

l Conſtitutus.¶ Id eſt,per hanc decreta.dixit Gul. Na. vbi ſ.ꝙ ſi arbiter ex-
communicationem contemnit,iudex reum,de quo præſumitur ꝙ ſit in cau-
ſa,excommunicare poterit.

m Aegidius. ¶ In libel.ſuo,rubrica 26.

n Probandæ. ¶ Quam non habemus in vi.& ſic reuocata eſt: vt in eius proœ-
mio ꝑ malitiam rei valebat hæc prouiſio:ſed non contra malitiam actoris
de qua iſte verſi.loquitur.Idem dico de prouiſione illius Dec legitima Sed
dic vt ibi in vlt.gl.& ſuper illa gl.exquiro conſtitutionem contra aliam frau
dem,ſcilicet quando ab arbitris appellatur ad papam,& arbiter appellan-
ti defert.ibi videas.

o Non admittat. ¶ Ipſe iudex.

p Paſtoralis.¶ Facit cle.de pœnis.multorum.verſi.illis.

negotium plus debito prorogatur?Diſtingue:quia aut eſt perpe-
tua infirmitas,aut temporalis:vt extrà,de renũcia.c.1.3.q.9.indi
cas.de reſcr ſciſcitatus.Sed quid ſi moritur?Reſpõ.pars illa eligat
alium.vt ſic procedant.arg.ext.de off.deleg.qm̃ Abbas. Nam ſu-
perſtes ſolus non poteſt procedere.eo.tit.vno. & de teſta.Raynu-
tius.in prin.Quid ſi ab eis appelletur? Dic ꝙ ad papam appellabi-
a tur,vt no in præd.c. ſuſpicionis.[a] † ¶ Quid ſi reus eligit aliquem.
16 puerſum & litigioſum,de quo non eſt ſpes.ꝙ debeat concorda-
re?Dic quod non admittet eum iudex:argum. extra,de ſyndico.
cap.vno.46.di.§.1.ext.de elect.venerabilem.§.1.verſi.nunquid.
24.q.1.alienus.de conſec.diſtinct.2.qui diſcordat.imò exigat iu-
17 ramentum de malitia,vt infra,verſicu.quid ſi arbiter.† ¶ Quid ſi
b recuſatione pendente alterutri parti poſſeſſio turbatur?Dic[b] ꝙ
iudex hoc prohibebit.arg.extra,de appella.cum teneamur.ff.ne
vis fiat ei,qui miſſ eſt in poſ.l.1.16.q.4.volumus.ext.de ſimo.que-
relam.Nam pendente cauſa ſuſpicionis, bene retinet iuriſdictio-
nem.8.q.4.nonne.ext.de accu.olim.in prin.15. q.vlt.c.fin.& ar
præ.Decr.ſuſpicionis.& c.legitima.arg.ext.de app.Romana §.in
c alium.[c] † ¶ Sed quis prouidebit arbitris in expenſis? Videtur ꝙ
18 proprijs expenſis hoc facient.Cum enim cogi poſſunt arbitrium
ſuſcipere: vt C.de iudic. apertiſſimi. & l. final. ergo ſi quid re-
ceperint, vt concuſſores tenentur reſtituere. prima quæſtione
prima, concuſſiones. vigeſimatertia. quæſtione prima milita-
re. ad fin. decimaoctaua. diſtinctio. de eulogiis. Dic quòd non
coguntur ſuis ſtipendiis militare. duodecima.quæſtio. ſecunda.
charitatem.decimatertia quæſtio. ſecunda. capitulo. primo. ex-
tra, de præſcript. capitulo cum ex officii. Nec obſtat præmiſſa
obiectio: quia & teſtis cogitur: vt extra de teſti.cog.per totum.
& tamen ei in expenſis à producente prouidetur.4.quæſt.3.cap.
ſi teſtes.§.venturis. & 14 q.5.non ſane. ſic & hic eis à parte eli-
gente prouidebitur. argument. extra, de offic. ordinarii. inter
cætera. vt not. extra, de reſcript. diſpendia. in fine. & de vi.
& hone. cleri. cum ab omni. Sunt enim delegati, vt ext. de app.
d cum ſpeciali.ibi:ſciant quia ſe,&c.[d] & C.de iudicijs.l. fin. vt extr.
de off.deleg.cum R. & ab eis appellatur ad papam:vt ibi.& no.in
e prædi.cap.ſuſpicionis. licet quidam dixerunt eos ordinarios,[e] eo
quòd à lege recipiunt iuriſdictionem.ff.de iur.omn.iudi. Et quia
19 fiunt per electionem.93.diſtin.legimus.quod falſum eſt.† ¶ Sed
pone,quòd partes non veniũt in termino ab arbitris ſtatuto?Di-
cunt quidam,quòd recuſatus immediate ſuper principali proce
det.argu.extra,de præſump.nullus.& quòd ſtatim reſumet iuriſd.
ſicut in alijs arbitris.fit.ff.de arb.l.ſi cum dies.§.pe & l.non ex om
f nibus.C.eod.l.2.Mihi videt̃[f] ꝙ non procedet,donec totus termi
nus arbitris ad cognoſcendum de cauſa ſuſpicionis ſtatutus, efflu
g xerit:vt in d.c.ſuſpicionis.& in c.legitima.[g]† ¶ Sed pone quòd ar
20 bitri ſtatuunt diem & locum ad cognoſcendum ſuper exceptio-
nib.propoſitis:ſed arbitro actoris veniẽte, arbiter rei venire non
curat:demum arbitri remittunt partes ad iudicẽ,qa nihil ꝓbatur:
nunquid actor petet expenſas factas propter aduerſarii malitiam
Reſpondeo,ſic:extr.de dolo & contuma.actor.lib.6.ff.de iudic.
l.eum quem & habetur ex his quę nota.de dolo & contuma.fi-
h nem.[h] Quid ſi non concordant de notario habendo? Dic quòd
i iudex dabit eis non ſuſpectum.[i] argumen.extr.de appellatio.cum
ſpeciali. & de offic. delega. cum R.extr. de foro competen. ſi
quis contra. extr. de offic. iudic. capitulo primo. ff. de offic.
21 procon. nec quicquam.§. final. † ¶ Sed nunquid coram eis da-
bitur libellus, & fiet litis conteſtat. & alia? Dic quòd ſic: vt
patet in his, quæ not. extr. de offic.delegat. prudentiam.§. ſexta.
Sicut fit etiam in cauſa appellat. vt nota. infra. de li concept. §.
nunc dicendum. ad fin.§. verſicu. ſed nunquid. Quia hæc duo
pariter ambulant. extr. de appellatio. ſuper eo. 2. Quod etiam
patet: quia hinc producuntur teſtes: quod non debet regula-
riter fieri ante litis conteſtationem, extr. vt lite non conteſtat.
k capitul. quoniam.[k] Sed ſi hoc ignoranter omittatur, forte
nihilominus valet proceſſus, ſecundum ea quæ not. in præd. §.
l ſexta.[l] Quidam tamen dixerunt non valere argument. extr. de
electio. dudum. ſecunda, & tertia quæſtione tertia capitulo.
induciæ § offeratur. extra. de lit. conteſtat. capitulo,vno. Sed
& coram veris arbitris bene offertur libellus: quod dic, vt in-
22 fra.de libel. concept.§ reſtat verſicul. ſed nunquid. † ¶ Sed nun-
quid coram iſtis fiet reconuentio? Videtur quòd ſic:quia iſti ſunt
iudices:vt in præd.c. cum ſpeciali coram quibus fit reconuẽtio.
5 q.3 cuius.ext de reſcript.diſpendia §.reus.extr.de mut. peti. c.
1.& 2.Sed dic quod non poteſt ex eo quod dicitur in præ.ca. ſu-
ſpicionis.ne negocium plus debito prorogetur, & ſolum hic ar-
ticulus eſt eis commiſſus:ut ibi.extr.de appella Romana.§.in aliũ
lib. 6. Et quia coram arbitris non fit reconuentio.extr.de arbit.
23 cum dilectus. † ¶ Et nunquid poſſunt eſſe laici? Dicunt qui
m dam,quòd non imò erunt perſonæ eccleſiaſticæ:[m] argumen. ex-
tra,de offic.deleg.cum te Quia iſti habent exercere cenſuram ec-
cleſiaſticam excommunicando teſtes, & coercendo partes: vt in
præ.c.ſuſpicionis:quæ non poſſunt per laicos fieri, quia nunquã
licuit laico anathema dare.96 diſt.c bene quidem.Excommuni-
catio enim eſt mucro epiſcopalis.16.quæſt.2.viſis.quod ſatis po
teſt concedi,maxime in cauſis eccleſiaſticis.ext.de iudic.c.decer-
nimus.ext.de conſtitu.eccleſia.& ſpiritualibus.ext de arbit. con-
tingit.Si tamẽ de rebus profanis inter perſonas ſeculares agatur,
ſatis credo quòd poſſint laici literati eſſe arbitri:quia poſſunt ex-
penſis & aliis remediis teſtes cogere,& partes punire.ext. de pœ-
nis calumniam.C.de iudic.l.certi.vel mulcta indicta.ff.ſi quis ius
di.non obtem.l.vna. extra.de offic.delega.de cauſis. vel captis pi-
gnoribus.Inſtitut.de ſatiſdat.tuto.§.final.ff. de liber agnoſcend.ſi
24 quis à liberis § ſi quis ex his. ¶ † Quidam tamen videntur dicere
quod recuſatus compellet teſtes in cauſa recuſationis.Et hoc ex
n preſſe dicit conſtitu. Alexand. IIII. de teſtibus eo.exhibita.[n] Sed
Ber.& Vincen.& Goffred. dicunt quòd omnia quæ ad articulum
cauſę ſuſpicionis ſpectant,pertinẽt ad arbitros,ſcilicet,terminos
aſſignare,teſtes vocare locum eis ſtatuere,eos compellere & exa
minare, iuramenta eorum recipere. ſi falſum dixerint, eos puni-
re,exceptiones in perſonas,& dicta eorum admittere, & an cau-
ſa ſit ſufficiens,vel approbata pronunciare, & deficientem in ex-
penſis condemnare. Sed forte hoc vltimum ad iudicem ſpectat.
Et vide ſuprà § proximo. verſicul. ſed quis cognoſcet.Sed nun-
quid poſſunt eſſe infames?Reſpond.non,cum ſint iudices.ext.de
reſcrip.ſciſcitatus.3 quæſtio.7.infames.C.de dig. neque famoſis.
lib.12. ſecus in uiris arbitris: vt not. ſuprà, de arb. §. poteſt eſſe.
25 † ¶ Item pone, quòd arbiter actoris excõmunicat arbitrum rei,
vel econtrà:videtur quòd ſit habendus ligatus ſaltem propter du
bium. decima.quęſtio. tertia. capitulo primo. & capitulo. ſi epi-
ſcopus fortè iracundus. extra. de cler. ex mi. illud. Dic contrà:
cum in eum nullam habeat iuriſdictio. extra de appellat.ad præ-
ſentiam.extra de conſue.ad noſtram. extra,de iudi. at ſi.ſecunda.
queſtione prima. in primis. Nec par in parem habet imperium.
ext.de elect. innotuit.ff.de arbit.nam magiſtratus.21.diſtinc. infe-
26 rior.† Item quid ſi arbiter rei excommunicauit iudicem,prout de
facto uidi.dicens ei.Tu impedis quo minus procedere poſſim:&
ideo cum omnia,quæ ad hunc articulum ſpectant,ſint mihi con
ceſſa,vt in capit.ſuſpicionis & eod titu. præterea excommunico
te:vt eod.tit.c.1.& cap.ex literis.nunquid eſt excommunicatus?
Videtur ex præmiſſis, quòd ſic, argument. contrà, quia iſte non
eſt ſub eo.21.diſtinct.inferior.ext.de maior. & obe. cum inferior.
Dic quòd ſi per ſe uel per ſuos impediebat, tenet ſententia, per
Decret.de teſti.conſtitutus.infrà,de ſenten excommunic.mulie-
res.

ADDITIONES.

a Suſpicionis. ¶ Et eſt caſus de off.dele.ab arbitris.lib.6.
b Dic. ¶ Secundum G.N.vbi ſ.
c In alium. ¶ Superior ſolutio procedit in ordinario ſimpliciter, & in delegato, ſi poſſeſsio turbatur per partem, ſiue turbetur recuſanti: quod eſt communius: ſiue per recuſantem, puta qui conueniebatur vti poſsidetis. Si verò turbatur per tertium: tunc delegatus ſe non intromittit, vt in contrario.
d Quia ſe,&c. ¶ Vide quod dixi ſuprà ver.ſed nunquid arbiter.
e Ordinarios. ¶ Gloſſ.penult.in Decret.ſuſpicionis.dicit eos quaſi ordinarios.
f Videtur. ¶ Et Innoc.ſic viſum eſt, vt ſcripſi in Decret. ſuſpicionis. ſuper vlt.glo.
g Legitima. ¶ Facit de ele.commiſſa.lib.6.cum concor.
h Finem. ¶ Gulielm. Na hoc eodem titulo. nona & decima quæſtione.per eadem iura dixit eum condemnandum. Non obſtat, quòd l. final. C. de iudic. & Decret. cum ſpeciali. nil dicant de hac pœna: quia ſatis eſt quod alia iura generalia hoc volunt: inter quæ allegat l.omnes. ſecunda. C. de epiſcop. & cleri. in fin. & Inſtitutio de exception. §. hodie. Item etiam l.omiſſa non omittit religio iudicantis.ff.de teſt.l.quæſitum.Id tamen verũ, niſi probabilis cauſa excuſaret recuſantem. dicit etiam, quòd hanc condemnationem facere debeant arbitri: qui licet principaliter iudicem pronuncient ſuſpectum vel non: tamen & iudicant conſequentia.ff.de procu.ad legatum,& l.ad rem.ext.de don.inter vi.& vxorem.cap.3. Allegat etiam: ꝙ hoc facit,qui de appellatione cognoſcit.de app. vt debitus. ergo & cognoſcens de recuſatione.eo.tit. ſuper eo. 2. Si ergo non condemnauerit,locum habet iſte ver.
i Suſpectum. ¶ Facit de reſcript. ſtatutum. §. aſſeſſorem. & §. ſequent. lib.6.
k Quoniam. ¶ Id verum ſuper principali:ſed hic eſt emergens.
l Sexta. ¶ Vide ad materiam quod ſcripſi poſt Innocent. qui filii ſunt le. lator. & quod not. J. de ord. cog. Communiter ſeruatur, quod no. ſupra.§. proxim. verſi.vt autem.ſcilicet, quòd ſuper exceptione dant arbitri terminum ad probandum. ¶ Adde quæ plenè not.epiſcopus Alex.in c.interpoſita.§.ſane.ext.de appellatio.
m Eccleſiaſticæ. ¶ Imò ſi eſſet vera opinio Hoſtienſ. de qua in princip. huius §. quòd delegato papę recuſato, iſti arbitri haberent delegatum in negotio principali, oporteret illos eſſe in dignitate, vel perſonatu, vel canonicos eccleſiarum cathedralium. per Decret. ſtatutum. de reſcript. libr.6.
n Exhibita. ¶ Reuocata eſt,quia non eſt in Sexto.

a res ſecunda, quæſtio.7. negligere, de reſti. ſpo. cum ad ſedem.[a]
Sed nunquid excommunicatio iudici oppoſita probatur coram
arbitris? dic quòd ſic: quia non debet ipſe eſſe iudex in cauſa ſua.
C.ne quis in ſua cauſa iudic.vel ius ſibi dic.l.1.Non enim libenter
ſe excommunicatum pronunciaret: quia ſic ſuam turpitudinem
b allegaret.ext.de diuor capitu.ex literis.& de app.ſolicitudinem.[b]
27 ¶Quid ſi reus proponit contra iudicem, quod eſt ſuſpectus, &
contra actorem quod erat tempore impetrationis excommuni-
c catus.[c] Videtur primo debere cognoſci de excommunicatione:
quia ea probata, conſtat iudicem non recepiſſe iuriſdictionem,
quam poteſt & debet in arbitros exercere: vt in præd.c. ſuſpicio-
nis.& in c legitima.ſi ergo eam non recepit, eam exercere nõ po
d teſt.[d] Quidam tamen dicunt primo cognoſcendum de ſuſpicio-
ne.Nam excommunicatio talis coram iudice probanda eſt ſi igi-
tur propoſita ſuſpicione contra iudicem, velit probare coram ip
ſo dictam excommunicationem, videtur ſibi contrarius, & ideo
e non eſſe audiendus: vt in præd ca.ſolicitudinem.[e] Sufficit tamen
reo alteram iſtarum exceptionum probare, ad eneruandam iudi-
28 cis iuriſdictionem.vide j. verſicu.ſi alicui. † ¶Item quid ſi vnam
f iuſtam cauſam ſuſpicionis allegaui,[f] quam non potui coram arbi
g tris probare, ſed aliam ſufficientem probaui? Vinc.[g] not.extra, de
appel.poſtremo.id ſufficere.argu ff.de appel ſcio quæſitum.extr.
eo.conſtitutis.Quam opi.non credo veram Non enim coram eis
debeo proponere cauſam, quam coram iudice non allegaui: ſed
eam ſolam, propter quam ipſum recuſo: vt eod.tit.c ſecundo. &
c.cum ſpeciali.de re iud. Abbate ſane.§. cæterum.lib. 6. Poſſibile
h eſt enim, quod propter illam probatam eum recuſare nolebam.[h]
Nec ob.præ.Decre.poſtremo.vbi dicit: vel ex alia iuſta cauſa, &c.
quia intelligo quod illa fuerit allegata.Item præ.l.ſcio.non loqui-
tur de recuſatione, ſed de appellatione à diffinitiua: in qua nõ eſt
neceſſe cauſam ſpecialem allegari, ſecundum ea, quæ not. ext. eo.
cum cauſam.in fin.Item Decre.conſtitutis, non loquitur in recu-
29 ſatione, ſed cum quis impedit promouendum.† ¶Item nunquid
procedere poſſunt, & teſtes recipere die feriato? Argu. quod ſic
ext.de teſti.ſignificauerunt Dic contra. extr. de feri conqueſtus.
& ff.de feri.ſi feriatis.& vide ſupra, de arbi §.fin.verſ in forma &
ſeq.Sed dato, quod ob hoc ſit caſſatus proceſſus, nunquid pote-
runt de nouo procedere? Dicunt quidam, quod ſic. ext. de accu-
ſa.qualiter j argum.tamen contra. ext.de offic.deleg in literis &
i ff.de re iudica.iudex.[i] † ¶Item nnnquid tres productiones teſtiũ
30 fient coram eis, & totidem dilationes. Dic quod ſic: cum ſint iudi
ces.ext.de teſti.ultra.& capit.in cauſis. ne nimia ſubtilitas ſit parti
bus damnoſa.2.quæſt.6. anteriorum. ext.de iudic. dilecti. & corã
eis teſtes producentur & reprobabuntur, tanquam coram iudi-
cibus.extra, de teſtibus. licet. ſed & qui prius fuerint inducti corã
eis, poterunt produci. extra, eodem.fraternitatis.& capitulo, cũ
in tua.Item nunquid conſanguineus rei poteſt eſſe arbiter actore
permittente, & econtra? Reſpon.ſic, argumentum 3.q.5.c.1.ff.de
ritu nupt.non ſolum §.de vno quia poteſt quiſque renunciare iu
ri ſibi competenti.extr.de reſti.ſpolia.c.1.de re. licet. Alias autem
eo contradicente non poſſet.extr.de appel. poſtremo.3.q.5.accu
31 ſatores.†¶Quid ſi arbiter non vult recipere arbitrium?[k] Credo
k quod ſit cogendus.[l] Nam talis arbiter eſt neceſſarius.arg.C.de ad
l uoc.diuer.iud.ſancimus ante fin.& de app.cum ſpeciali.[m] licet ſe-
m cus ſit in arbitro uolũtario.ff.de arbitris. l.3.§ 1.niſi ubi prius fue-
rit in mora.ff eodem.ſi cum dies.Reſpon primo. Nam & hoc eis
præcipitur in virtute obedientiæ.in præ.ca.cum ſpeciali. ſi tamen
arbiter alleget iuſtum impedimentum, puta infirmitatis, & huiuſ
modi, quod notorium eſt, vel de facili de ipſo conſtare poteſt, iu-
dex hoc admittere debet, & partem cogere alium eligere. Vel di-
ſtingue, vt ſ̃.uerſi.ſed quid ſi alter. Sed & ſi ſit præſumptio contra
partem, quod velit tales eligere, ut proceſſus principalis negotij
differatur: poteſt iudex ab ea exigere iuramentum, quod bona fi-
de talem eligat: quia non debeat probationem arbitrij retardare.
arg.extr.de elect.cum dilecti. de reſtit.ſpoliato. literas. de excep.
n paſtoralis.[n] Sed quis coget eos? dic quod delegatus, uel ordina-
rius, qui recuſatur argum.extr.de offic.delega.præterea. & c.pru
dentiam.§.pen.& fi. quia propter ſolam exceptionis propoſitio-
nem, non deſinit eſſe iudex, donec probata ſit 15. quæſtio. vlt.ca-
pitu. fina. ſecundum leges. In hoc erit quaſi executor: quia coget
mandante præſide.vel rectore prouinciæ: vt in præ.l. cum ſpecia
lis l.& l apertiſſimi. & extr.de appel.ad hoc & infra & capit. cum
32 à te.¶†Quid ſi hodie proponatur vna cauſa ſuſpicionis, cras al-
tera, vt ſic nullus ſit finis? Dic quod delegatus ſtatuet terminum,
intra quem omnes proponat: vt ſupra § prox. in fin. & extunc nõ
audietur ſuper aliqua, quam non propoſuit, niſi de nouo emer-
gat.extr.de excep.paſtoralis.ſecundum ea quæ not.infra, in titu.
o de except.§.nunc videndum.verſi.cæterum.Dominus meus[o] no-
p tat, ꝙ niſi omnes proponat in libello,[p] non audietur deinceps:
quia præſumitur in dolo verſari: argumen.extr.de dolo & cont.fi
... pos.& propri.ad vltimum.†¶Sed quid ſi is iudex,
... time recuſari, cauſam alij cõmittit, priuſquam re-

q cuſetur.Not.Goff.[q] & dom. meus: quod ante recuſationem po-
teſt committere: & valet commiſſio, ſiue ſit ordinarius, vt ff. de
iur.om.iud.prætor extr.de fo.compe. ſi quis contra, ſiue delega-
tus: arg.extra de reſcrip.c.nonnulli.§.cum autem lites Licet enim
recuſari poſſit, nihilominus iuriſdictionem recipit, & valet pro
ceſſus coram eo habitus: niſi recuſetur, vt extr.de offic.delega. in
ſinuante.in fin.ſupra, verſicu.ordinarius.prope fin quod non poſ
ſet, eſſe, niſi iuriſdictionem recepiſſet.C.de iuriſ om.iud.priuato-
rum.& l.1.extra, de foro comp.ſi diligenti.de offic. deleg.P. & G.
& c cum olim. Cauſa enim ſuſpicionis perſonam afficit: & non
iuriſdictionem.argu.ff.de diuer.& temp.præſcrip.l. an vitium.2.
quæſtio.1. in primis. ff.vti poſ ſi duo.§. non uideor. extr. de offic.
vica.Romana. Et vitium perſonale non egreditur perſonam dele
gantis.argum.ff.de excep.l.exceptio. Videtur tamen, quod nõn
valet commiſſio Nam exceptio quæ obſtat venditori, obſtat &
emptori.ff.commun.diuid.l.in hoc iudicio.§.ſi conueniant.ff.de
contrahend.empt.doli.§.1. Item ſi iuriſdictio inefficax erat in de
legante, & poterat annullari, ergo & in delegato: quia nullus plus
iuris, &c.extr.de dona, inter virum & vxorem.nuper. Sed tenent
not.Goff.ſed ſi iam ſit ſuſpicionis exceptio coram eo propoſita,
nequit vlterius committere: argumen.præal. Decre.inſinuante.in
r fin.[r] † ¶ Sed nunquid is cui cauſam commiſit, poterit recuſari?
34 Quæſtio eſt dominicalis 74. & dic quod non, ſi tota cauſa, vel
ſimpliciter eſt ſibi commiſſa, vt in prędictis concordantijs.niſi ex
alia cauſa ſit ſuſpectus. Si vero delegatus aliquid de cauſa ſibi re-
ſeruauit, poteſt: cum primus, qui recuſabilis eſt, non deſierit
eſſe iudex, ſecundum Tan. & G. argumen. ff. de offic. pro-
conſul. obſeruare. circa fin. imo adhuc poteſt ad ſe reſeruare
iuriſdictionem, & cognoſcere vtrum ſubdelegatus ſit ſuſpe-
ctus: & in primo caſu non poteſt. extr. de offic delega.ſuper
quæſtionum. §. 2. & fin. ff. de iudi. l. iudicium Idem notat pa-
pa ext de appel.cum ſpeciali.& Barto.in prædic. capit.ſuper quæ
35 ſtionum.§.porro.†¶Quid ſi alicui competit recuſatio contra iu-
ſ dicem: & excommunicatio cõtra partem?[s] Dicit dominus meus
in ſumma

ADDITIONES.

a Sedem. ¶ Non placet hæc ſolutio: cum ille ſolus iuriſdictionem non habeat, vt dictum eſt ſupra verſi. quid ſi moritur.facit etiam verſi. ſupra proxi.bene tamen fateor culpam dignam excommunicatione, etiam ſi per aliũ impediat, & hæc ſolum probant hic allegata. Quòd autem non poſſet contra extraneum, nec poterit contra iudicem. Non obſtat quod ſcripſi de offic.delega.ſi contra vnum. lib. 6. ſuper verbo, non poſſunt. quia ex duobus datis cum clauſula, in euentum clauſulæ, alter ſolus eſt iudex.

b Solicitudiuem. ¶ Vide infra, de excep.§. 2.ver. ſed ſi.plenius ſcripſi de excep.pia.lib.6.ſuper §. iudex. ¶ Adde Bar.in l. quidam conſulebat. ff. de re iudic.Imo.& dom. Anto.in c.ſuper literis. extr.de reſcrip. contrarium tenentes.vide per epiſcopum Alex.in capit.ſecundo requiris.de appel.

c Excommunicatus. ¶ In hoc differt iſta quæſtio ab illa, ad quam remittit hic in fi.quia illa excommunicatio non contingit reſcriptum, ſed ſolum agẽtem. Sed ſalua pace illa debuiſſet iſti coniungi, & præcedere.

d Non poteſt. ¶ Patet hoc de reſcrip.cap.1.lib.6.

e Solicitudinem ¶ Vide quod dixi ſ̃.§.ſi autem.ante fin.& in fi.

f Allegaui. ¶ Coram iudice, & ſcias quòd quæſtio quæ ponitur infra verſi. quid ſi hodie.præcedere debuiſſet iſtam.

g Probaui? Vincen.¶ Tan.& Dama.vbi ſcripſi. ¶ Adde Imolam & Panor.in c.poſtremo.extr.de appel.dom. Anto. in c.cum contingat.de offic. delega. & in cap.accedens.el primo.vt lite non conteſt.ſequentes Specul.Quid autem ſi non expreſſit cauſam in recuſat. an poſſit poſtea? Dic quod cauſam non expreſſam poterit exprimere, donec arbitri non ſunt electi: quia ſimile videmus in appellatione ab interlocutoria, vt in eadem intra decem dies poſſit exprimi cauſa, quia intra illud tempus poſſet appellari. Et ita tenet Bald.in capit.cum ſpec.ali.de apdel.& epiſcopus Alex.poſt eum.

h Nolebam. ¶ Facit cle.de appel.appellanti.

i Iudex. ¶ Et hoc verius, etiam ſi dicantur habere delegatum.& de hoc vide quod not.infra, de ſent. prola. §. qualiter. verſic. hoc quoque. cum duobus verſicu.ſeq.ubi ſoluitur contrarium de Decre.qualiter.

k Arbitrium. ¶ Quæſtio iſta cum duabus ſeq.fuit Hoſtien.in Sum.de offi.delega.ubi de recu.§.qualiter.

l Cogendus. ¶ Idem Ber.in Decre.ſuſpicionis.in glo.penul. & Aegi.rub.26.

m Speciali. ¶ Quod ibi patet in verſi.ſciantque.

n Paſtoralis. ¶ Remiſſiones dedi ſupra, §.prox. verſicu. quid ſi præſumptio.

o Dominus meus. ¶ In prin.§.qualiter.in quæſt.vltima.

p Libello. ¶ Id eſt, exceptione quam coram ſuſpecto propoſuit, & uide ſ̃.verſicu.ſed nunquid coram.

q Not.Goff. ¶ de appel.poſtremo.& in Summ. de appel.§.dubitari. & Hoſt. in Sum.de offic.deleg §.vlt. verſicu.quid ſi iudex. ¶ Adde vt per epiſcopũ. Alexandrinum in c. cum ſpeciali. ubi fere totam hanc materiam explicat.

r In fin. ¶ Id verum, niſi de accuſatoris aſſenſu.quod dic, ut de offic. delega. iudex.libr.6.ubi etiam probatur quod habetur in ſequen.verſic.

ſ Partem. ¶ Si hoc non contingit iuriſdictionem: ut quia iudex eſt ordinarius impetratus ante excommunicationem, recuſatio præcedere debet, dedi remiſſiones ſ̃.§.ſit autem, ante fi.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

a in ſumma de off deleg.§. quando [a] debet. quòd delegatus poteſt
cogere recuſantem, vt coram ordinario excommunicationem
probet:argu.ext.de off.ordi.ca.ſignificauit.& C.de iudi.l.fin. Aut
cum aduerſario arbitros eligat: qui primo de excommunicatio-
ne cognoſcant: & ſecundo de cauſa ſuſpicionis:& ſibi ad hoc fa-
ciendum terminum præfigere, intra quem niſi fecerit, electio ad
aduerſarium deuoluatur.arg.ff.de leg.2. ſtatuliberum.§. Stichum.
Vel ſi id renuat, poterit contra eum tanquam contra contuma-
cem procedere.arg.in prædic,c.ſuſpicionis.& vide verſic. quid ſi
36 reus proponit.infra,de except.§.2.verſicul.ſed ſi hoc. †¶Quid ſi
vnus ex tribus delegatis datis cum clauſula, quòd ſi non omnes,
&c recuſatur vt ſuſpectus.Dicit dom.meus, ꝙ coniudices non ſu
ſpecti de hoc cognoſcent: & ex vi clauſulæ habent hanc poteſta-
tem:argu.extr.de off.deleg.cum ſuper abbatia.non ergo tunc ar-
b bitri eligentur.[b] Item nec eligentur, cum ſubdelegatus à delega-
to recuſatur:quia hoc coram ipſo probabitur delegato, vt dixi ſu
c pra, eodem §.recuſari.in fi. [c] Sed pone, aliquis conqueſtus eſt pa-
pæ, quod epiſcopus ſuus eum iniuſte excommunicauit. Vnde pa
pa mandat illi epiſcopo, vt ſi eſt ita, reuocet illud: alioquin man-
dat aliquibus, vt illud reuocent:arg.ext.de reſcri.c. ab excommu-
nicato. quæritur an epiſcopus poterit illos recuſare? Videtur ꝙ
non, niſi mandatum excedant: cum certum quid ſit eis manda-
d tum, vt ext de appell.nouit. Vincen.contrà.[d] Non enim ſunt exe
cutores:imo cognitores ſuper intereſſe, & alijs, vt in præd.capit.
ab excommunicato. Item pone, quod unus ex duobus arbitris ele
ctis ad cognoſcendum de cauſa ſuſpicionis obijcit.dicit dominus
meus epiſcopum aſſociandum, vt not. extr. de reſcript. di-
e ſpendia § fina. [e] Item no. quod vbi cauſa committitur epiſcopo
f & alijs, [f] ſufficit recuſare epiſcopum ad hoc, ut alij non proce-
dant, ut extr.de offic.deleg.capitu.fin.§.idem quoque.& nota ſe
37 cundum Vincen.extr. vt lite non conteſta. accedens. 2. †¶Hoc
etiam nota, quod in notorijs non eſt locus recuſationi, vt extra,
g de appel.propoſuit.ſicut nec appellationi, vt eod. tit.peruenit.[g]
argumen. contra 3. quæſt. 5. quia ſuſpecti.Sed illud de manifeſtis,
& non notorijs. Vel dic, quod in notoriis poteſt iudex recuſari:
quia licet factum notorium ſit, æſtimatio tamen eſt dubia: & in
multis poteſt grauare litigatorem. Secus vbi forte factum noto-
rium eſt, pro quo certa poena à lege ſtatuta eſt, ſecundum Vin-
h cen.[h] In ſumma not.quod cum agitur de turpitudine, ſiue de con
ditione iudicis delegati, & cauſa illa agitur corã arbitro uel alio:
iudex recuſatus debet iurare de veritate ſuper his coram illo, ſe-
cundum quoſdam.argum.de hoc C.de eden. is autem.in Authẽ.
de teſtib §.1. extr. de appel. cum ſpeciali. §. porro. Sed certe hoc
i non ſeruatur, [i] nec videtur fieri debere: quia non debet ſe prode-
re, vt infra, in titu.de poſit §.2.7.uerſicu.19. Et quia quamdiu hoc
pendet, pro iudice eſt habendus, ut ſupra, verſicu. quid ſi de recu
ſatione. unde iurare non debet: & quia de hoc incidenter agitur:
ſecus forte, ſi principaliter contra eum ageretur.C de iudi.quo
k ties [k] extr.de appel interpoſita in fin.& iunge hic quod not.ĩ de
l excep.§.uiſo.uerſi.fac à gitur [l].

ADDITIONES.

a Quando.¶ Vltim.verſi.ubi plenius quam hic.
b Eligentur.¶ Et ſic eſt approbatum de offi.deleg. ſi contra vnum.li. 6.& vbi id no. Hoſti.ibi no.in 1.gl.
c In fin. ¶ Vide quod ibi dixi.
d Vincent.contra. ¶ Et Compoſt.vt ibi ſcripſi ſuper fin. vltimæ gloſſæ.
e §. fi. ¶ Non recedit ibi in hoc Hoſt. ſed addit alium ſociandum vel ſubrogandum, ut in Decr.cauſam quæ.2. de iudi.& de offic.deleg. cauſam quæ.interponebat, ꝙ poterat alius impetrari facta mẽtione de proceſſu. de re.iur. inter.& ſcias ꝙ in his uerbis Hoſt.reſpectum habuit ad opin. ſuam, quæ habet arbitros debere cognoſcere de principali iudice pronunciato ſuſpecto: quæ non placet, vt dixi in prin.huius §.Dic ergo vt ſ. ver.ſed quid ſi morit.
f Aliis ¶ Cum clauſula, quod ſi non omnes, tu frater epiſcope.aliàs nil in epiſcopo ſpeciale.
g Peruenit. ¶ Et c.conſuluit.1. & tene quod ibi dixi. ¶ Adde plene in c. cum ſpeciali.§.porro.ext.de app.per epiſcopum Alex.
h Secundum. Vin. ¶ Qui hoc not.in præ.Decr. propoſuit. ſed de hoc plenius quàm hic, uide Inno ſuper c.cum ſpeciali.in gloſſ.argue ultra medium.
i Seruatur. ¶ Secundum Vber.de Bob.ubi de aduocato rei.verſi. ſecundum unum.char m hi 9.
k Quoties. ¶ Subdit Vber.eſt tamen contra iudicem in Authen.de teſtib.§.j.
l Igitur.¶ Et uide quod not. de excep.c.1.in gl.ex eo quod.

¶Bald.de Recuſatione.

ETIAM Coram arbitris iuris, qui eliguntur ex neceſſitate inducta per legem, non habet locum reconuentio:quod eſt notabile. G. Nec coram eis poteſt proponi cauſa, quæ non eſt coram iudice allegata, ut §. qualiter autem.uerſi.item ꝙ ſi unam.G quod not. pro arbitris ſtatuti communis Perusi, ſecundum Gul.& non ob.ff.de app.l.ſcio quia iudex appellationis eſt iudex totius cauſæ generalis, ut l.per hanc.C.de temp.appel.uide ſupra.de arbit. §. ſed an arbiter. Si in cauſa ſuſpicionis arbitri ſunt diſcordes, eligitur tertius.non autem deuoluitur ad ſuperiorem, licet ſint delegati uerſi. item quòd ſi duo.G.

Incipit Partic.II.

¶De Actore.[a] Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Actor in cauſarum diſcuſſionibus ſemper, & in cunctis prior habetur.*
Excipitur contra actorem de ætate.
2 *Sententia in curatorem lata pro pupillo maiore 14. annis, & minore 25. ualet:contra eum autem non.*
Pupillo permittitur ſe deferre.
3 *Pupillus petens alimenta à tutore, an poſſit habere curatorem.*
4 *Actor dictus minor habet ſe maiorem probare.*
5 *Probatio ætatis ex aſpectu iudicari poteſt á iudice, ubi negatiue ab utraque parte probatur.*
6 *Minorem ſeipſum dicens, ſi à iudice petat curatorem, an obijci poſſit contra curatorem*
7 *Pupillus ſi agat ſine curatore, licet poſteà appareat minor:ualet tamẽ ſententia pro eo lata, ſed non contrà.*
8 *Pupillo actori an poſſit iudex deferre iuramẽtum ad ſe minorem probãdũ.*
9 *Minor ſi ſit in iudicio ſine curatoris authoritate, quia forte non habet, uel ſi habet, non dat authoritatem, quid iuris.*
10 *Minor uolens fideiuſſores dare, uel iurare ſe ratum habiturum, an ualebit quod cum eo agetur.*
11 *Opponi poteſt contra actorem, quòd ſit prodigus, demens, ſurdus, mutus, fatuus vel orphanus.*
12 *Maſculo luxurioſo an dabitur curator.*
13 *Opponi poteſt actori in quacunque parte litis, quòd eſt excommunicatus.*
Excommunicatio minor non repellit ab agendo.
14 *Opponitur contra actorem, quòd deportatus eſt, qui non agit, nec ſuo nomine conuenitur.*
15 *Infamis & à communione fidelium ſeparatus, agere non poteſt.*
16 *Actori opponitur, quòd eſt periurus ſuper re, quam petit, aut quòd eam renunciauit.*
17 *Frangenti fidem fides frangatur eidem.*
Seruus non poteſt pro ſe, uel pro alio agere in ciuili aut criminali cauſa.
18 *Excommunicatus qui non conuenit, ſed cõuenitur, ſimilis eſt ſeruo, qui non accuſat, ſed accuſatur.*
19 *Contumax uel inobediens iudici, debet ei ſatisfacere quem contempſit.*
20 *Filiusfamilias non poteſt agere contra patrem, uel contra eum, in cuius eſt poteſtate.*
21 *Edictum de in ius uocando an locum habeat in caſu quo diſcipulus magiſtrum, uel iuuenis ſenem, ſine uenia in ius uocat.*
Pater an & quando contra filium poßit agere.
22 *Iudicium nullum eſt, ubi filiusfamilias etiam maior agit, aut conuenitur ſine patris conſenſu.*
23 *Peculium quomodo diuiditur, aut ſubdiuiditur, & quid ubi filiusfamilias agit de peculio.*
Peculium caſtrenſe, & quaſi caſtrenſe, quid.
24 *Filiusfamilias minor 25 annis, uolens agere de peculio caſtrenſi, an habere debeat curatorem.*
Aduentitium dicitur, quod ex materna ſucceſſione, uel alia iuſta cauſa prouenit.
25 *Profectitium eſt quod filiusfamilias de rebus patris acquirit, ſeu quod ex eis prouenit.*
26 *Filiofamilias in dubio quæſita, an profectitia præſumantur, an aduentitia.*
27 *Filius pupillus obligari non poteſt, etiam patris conſenſu.*
28 *Pater an in delictis ciuilibus, aut criminalibus cogatur defendere filium.*
29 *Pater agere poteſt cum filio ubi filij cauſa patri alias competit.*
Patris conſenſus non eſt in caſtrenſi, uel quaſi, neceſſarius.
30 *Pater nolens conſentire filio in caſu quo eius conſenſus neceſſarius eſt, poteſt cogi per iudicem, etiam captis pignoribus.*
31 *Pater an per epiſtolam uel nuncium, ſi abſens ſit, poterit filio agenti conſentire.*
32 *Patrem uocari non eſt neceſſe in cauſa filij, ubi conuenitur filius ex cauſa caſtrenſi.*
33 *Filiusfamilias debet conueniri ſuo nomine, ubi agitur de aduentitio peculio, in quo pater nihil habet.*
34 *Filiusfamilias an egeat patris conſenſu, ubi procuratorio nomine pro alio agitur?*
35 *Filiusfamilias ſi contra patrem agat, habebit curatorem, cuius officium lite finita ceſſabit.*
36 *Præceptum filiofamilias factum ſine patris conſenſu an teneat.*
37 *Lite conteſtata cum filiofamilias ſine conſenſu patris, an pater cogetur cõſentire?*
38 *Lis non legitime conteſtata habetur pro non facta.*
39 *Filiusfamilias an poßit facere pacem de morte patris: & quomodo poßit obligari ſine patris conſenſu?*
40 *Patris conſenſus generalis, uel mandatũ generale factũ filio, ut agat, uel ſe defendat in omnibus, & contra quemlibet, uidetur ſufficere ad agẽdũ.*
41 *Tutor debet in qualibet parte litis pupillo authoritatem præſtare, ſic & pater filio conſenſum.*